

C.CREGO / J.SOU

TRAJECTÒRIA
Cristina Navarro

2 0 2 3

LLOTJA DE SANT JORDI

C.CREGO / J. SOU

TRAJECTÒRIA
Cristina Navarro

2 0 2 3
LLOTJA DE SANT JORDI

ÀREA DE CULTURA / AJUNTAMENT D'ALCOI

President: Antoni Francés, Alcalde d'Alcoi

Coordinació: Elisa Guillem, Regidora de Cultura

ARTS PLÀSTIQUES / CONSELL ASSESSOR:

A. Alberola	M. Conca	M. Navarro
E. Balaguer	C. Cortés	S. Pastor
A. Beneito	C. Dalfó	C. Perelló
S. Bofill	D. Giralt	J. Sou
M. Boix	M. Guillem	J. Tormo
J. Botella	R. Juan	F. Ventura
N. Cadenes	C. Jorques	F. Verdú
R. de la Calle	V. Luna	V.M. Vidal
J. Castejón	J. Maluquer	S. Vilaplana
F. Castro	X. Montllor	M. Zingraff

DIRECCIÓ:

Antoni Miró

© Dels autors

© AMB-Disseny

© Ajuntament d'Alcoi

Maquetació: Servicios Gráficos Kenaf, s.l.

Impressió: Industrias Gráficas Alicante, s.l.

Correcció: Gabinet de Normalització Lingüística d'Alcoi

Depósito legal: DP 465-2023

Comissari: Josep Sou

AJUNTAMENT D'ALCOI

LLOTJA DE SANT JORDI

CÀTEDRA
ANTONI MIRÓ
D'ART CONTEMPORANI
UNIVERSITAT D'ALAGANT

AJUNTAMENT D'ALCOI
AJUNTAMENT D'OTOS

GENERALITAT
VALENCIANA

ELS AUTORS CEDEIXEN VOLUNTARIAMENT ELS DRETS DE REPRODUCCIÓ

I, EN EL PRINCIPI, VA SER LA PINTURA.

L'obra de Cristina Navarro ens situa en un estadi anterior a la paraula, abans fins i tot d'aqueix moment inaugural que enuncia la Bíblia: "I, en el principi, va ser el verb". A primera vista, quan contemplem algunes de les seues creacions, només veiem una massa de traços i colors. No obstant això, una mirada més atenta ens permet distingir de seguida diferents signes: quadrats i cercles, fletxes i hèlixs, figures esquematitzades antropomorfes i altres tipus de pictogrames com ara espirals, ponts o semicercles de diferents colors.

Sembla com si encara no haguérem penetrat en l'estadi del llenguatge: ací, encara no es parla, sinó que es balbujeja; no s'escriu, sinó que es fan traços. Així és: estem lluny de l'articulació i de la sintaxi, per no parlar ja de la semàntica. Els signes no s'han posat encara en ordre, no formen una frase, ni un jeroglífic que puguem desentranyar, són tan sols la revelació de l'absoluta potencialitat del llenguatge. És el desordre i el caos el que està en aquest principi del principi.

En molts dels quadres, els signes s'amunteguen en el centre, estan els uns al costat dels altres com defensant cadascun el seu lloc, quasi superposant-se i aixoplugant-se en el grup. Altres vegades, sembla com si es retiraren als marges de la tela mentre que, en el centre, apareix un cercle de color; i altres es queden només en la part inferior o en la superior i deixen la resta buida. Alguns d'aqueixos signes han aconseguit esqueixar-se del grup, separar-se dels altres i arriben, fins i tot, a abandonar la tela. S'han convertit en escultures o es balancegen en l'aire agafats per uns fils lligats a uns filferros.

A quasi tots els pintors els agrada experimentar amb la tridimensionalitat i capturar l'espai en totes les dimensions possibles anant més enllà dels límits de la pintura. A Cristina Navarro, també, encara que, en el seu cas, sembla que siguen els signes mateix els que, ells sols, han cobrat autonomia i s'han unit a uns altres en una espècie d'articulació vertical fins que han arribat a erigir-se en cadenes de significació d'uns codis desconeguts: "I, en el principi, va ser la pintura...".

La preocupació pel llenguatge li ve a Cristina Navarro de lluny. En 1990 va inaugurar una sèrie que va denominar "La insistència del signe", on ja apareixien, ben definits, la major part d'aquests pictogrames, tot i que amb una disposició molt diferent. Els signes o símbols figuraven separats seguint una línia, com si volgueren formar una frase o un vers, o apareixien situats dins d'un cercle ordenats segons unes claus ocultes. Anys després, en 2003, va realitzar una sèrie titulada "Epístoles", que prosseguia, encara que d'una forma encara més destil·lada, altres sèries en les quals havia treballat amb l'escriptura. Mostrava grafies antigues, cuneïformes o jeroglífiques, traços il·legibles en els quals era difícil descobrir alguna lògica secreta.

Són molts els pintors i els escriptors que s'han endinsat per aquesta via: pintors que han cultivat l'escriptura i escriptors que han fet incursions en la pintura. Entre els primers podem citar els futuristes, els dadaïstes i, més recentment i per posar només un parell d'exemples, artistes com Tommbly o Tapiès. Entre els segons, cal esmentar Victor Hugo; Blake; A. Breton i Apollinaire, l'autor del famós llibre *Cal·ligrames*, que va titular un altre llibre seu amb el revelador títol d'*Et moi aussi je suis peintre*. O, en una època més pròxima a la nostra, Henri Michaux, amb la seua escriptura transmutada en dibuix, amb una poesia de formes, de signes espontanis i rotunds.

De tots aquests, Paul Klee és, sense cap mena de dubte, qui més aprop està de Cristina Navarro, perquè tots dos comparteixen, no solament la utilització de signes i pictogrames i la cerca tenaç de codis i harmonies secrets, sinó, a més, aquell color vibrant i sonor que els dos v cultivat. Així és. Juntament amb els signes, el color és, en l'obra de Cristina Navarro, l'altre protagonista indiscutible. Gràcies al color, la seua obra és *un tros de pintura* en tota regla, un producte material i íntegre allunyat de qualsevol pretensió conceptual. Com el silenci s'oposa a la loquacitat, el color s'oposa en els seus quadres a tots aqueixos signes que s'amunteguen buíl·liosament. Els blaus, rojos o grocs, així com la resta dels colors que utilitza Cristina Navarro, ancoren la seua obra a la materialitat de la pintura. Aqueixos colors fets carn que cobreixen superfícies monocromes i intenses, saben atrapar la nostra mirada, detindre-la i fer-la còmplice del plaer del color, de la llum i, en una paraula, de la pintura.

Charo Crego
Brussel·les.

U N I V E R S O S   Q U A S I   S O N O R S

(La pintura onírica de Cristina Navarro)

«Sempre sospirem per visions de bellesa,
sempre somiem mons desconeguts»

Màxim Gorki

Quan signifiquem l'evidència d'una pintura onírica, volem assegurar que hi ha quelcom de màgicament transcendent al si de les manifestacions artístiques que voregen els territoris del somni. La vigília alimenta els miralls de la realitat: i ens esguardem cada dia amb la ferma complicitat dels nostres fets més acostumats. Enyors a banda. Amb el somni, vanegem les fantasies que s'hi precipiten al nostre pensament inconscient, però sadoll dels ritmes feiners de la construcció d'universos agosarats i ben dinàmics.

I aquests *universos*, tan especials, de **Cristina Navarro**, són molt més que l'Univers, car han estat erigits per la facilitat poètica de la pintora, de l'artista, que ens commou amb els versos eteris que s'hi contrauen i s'eixamplen dins el discurs arpat de la ficció. La direccionalitat estratègica en els plantejaments acolorits de la proposta, són un *speciali modo* d'acarar la comunicació al través de la consciència formal de la pintura: esclat harmònic, metonímies celebrades a partir de l'energia en els sons inventats, agudesa de l'estil que agermana un cosmos febril amb la dolçor d'una embranzida amorosida. Quanta subtileza! Quina manera de mostrar-nos com d'elegant s'hi pot ser fent el destriament de la passió ancestral!!!

I el cànon de la invenció?... «...solament s'inventa mitjançant el record...», anuncia Alphonse Karr. Doncs, bé, aquesta obra que avui tenim la sort de contemplar i la gràcia de compartir, s'hi avé als justos perfils de l'emancipació creativa. L'artista formula, en bona mesura, un discurs a partir d'allò que captura com a penyora capitular de la vida. I l'enginy, la il·lusió, allò mínim... basteix universos *auditius*, construïts de paraules d'altre temps, del frec d'una pell habitada de nostàlgia i de voluntat ferma de ferir els timpans de la pròpia memòria.

Realitat o imaginació? Quina ha de ser la «condició optima» que ens permeta endinsar-nos pels canals de la interpretació pictòrica? Segurament, com ens incentivava Filliou, només ens cal una engruna d'ingenuïtat, o d'innocència, tal com ho resolen de manera natural els infants, i apropar-nos de manera neta i lliure a la contemplació. Celebrem els jocs amb la necessària complicitat amb l'artista!

Realitat o imaginació? Diu Georges Duby: «...l'empremta d'un somni no és menys real que la d'una petjada...», i tot es confon al magma bullent dels versos en la pintura: «*Ut pictura poesis*», diria el gran poeta Horaci. Poètica del color i també de les formes evanescents, dinàmiques i remoroses, car el viatge confirmatiu s'adiu al so reverencial de la maquinària cèlica. Tot s'hi aprèn a l'entorn de les imatges fugisseres, però tot informa el pentagrama comunal de la inspiració compartida. Notes elevades per damunt del cercle dels auspicis. Secrets que flueixen amb la mecànica compositiva i oberta. Raons de l'*ontos* grec (εοπάνω) que ens facilita la comprensió del ser artístic: profunditat de la metàfora que transmuta objecte evident per reducció d'allò comprensible de l'existència real. Àmbits fònics que flueixen en la matèria pictòrica substancial.

I quin és el veritable món de l'artista Cristina Navarro? El del trànsit ambigu per les voreres de la vigília? L'acreditat a les riberes del somni? La sublimació de la condició humana devers la joia de viure? No ho sabem ben bé, doncs és massa complex esbrinar-ho fefaentment. No obstant això, nosaltres ara, com ho feu l'admirat Heràclit: «...Els homes desperts no tenen més que un sol món, però els homes adormits tenen cadascun el seu món...», ens atrevim a pensar que Cristina Navarro incorpora un cosmos de sensibilitat a partir de la pregona iteració pels camins de la il·lusió, allà on es confonen les parts de la tempesta faedora; la demiúrgica condició de l'artista a peu de la pintura exquisida. I és un veritable refinament, o potser un inqüestionable manifest de vida: (*Records, Somnis, El meu món, Hora immensa, Triangles, La branca del desig, La insistència del signe, Agalma, Llindar, Temps interior, Fragments de paraules, Llampecs de realitat, Cercle de llum...*), totes elles (i encara més) obres per a lluir al peristil de la gran edificació que assegura la novetat d'un franc i esplèndid coneixement.

I nosaltres visitem entusiasmats aquesta nova proposta de la Càtedra Antoni Miró d'Art Contemporani de la UA, i gaudim dels beneficis de la cultura plàstica i de la realitat que resideix a l'endins de cadascun dels quadres de l'exposició: ingenus de mena, potser bocabadats, i, encara, com els xiquets que juguen agafats de les mans i envoltats pels sons d'una cançó de pati d'escola. Moltes gràcies, artista. Moltes gràcies, Cristina Navarro, pel teu treball decidit.

J. Sou

Selva. 1977 (80x80 cm. Acrílic s/ taula)

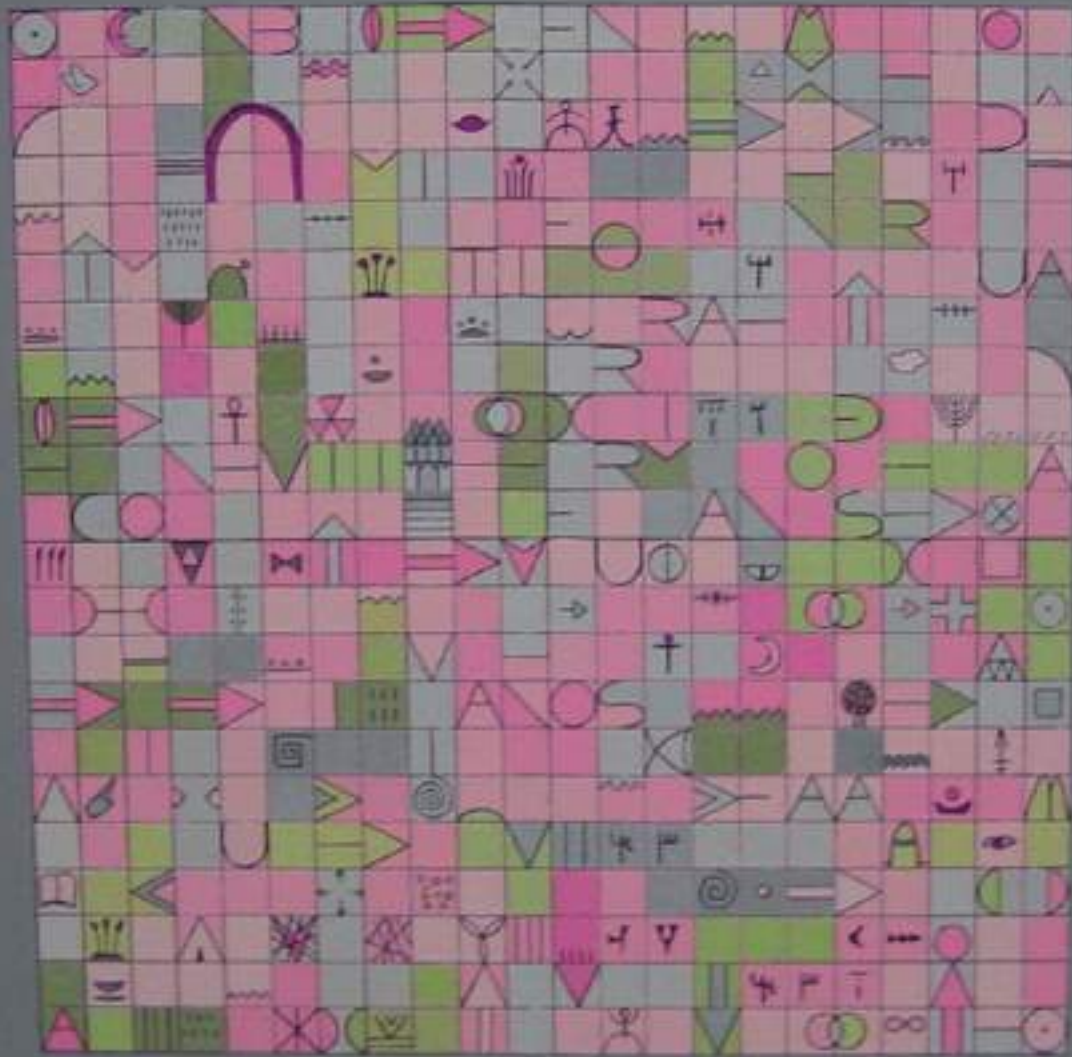

Somni. 1984 (125x125 cm. Acrilic s/ fusta.)

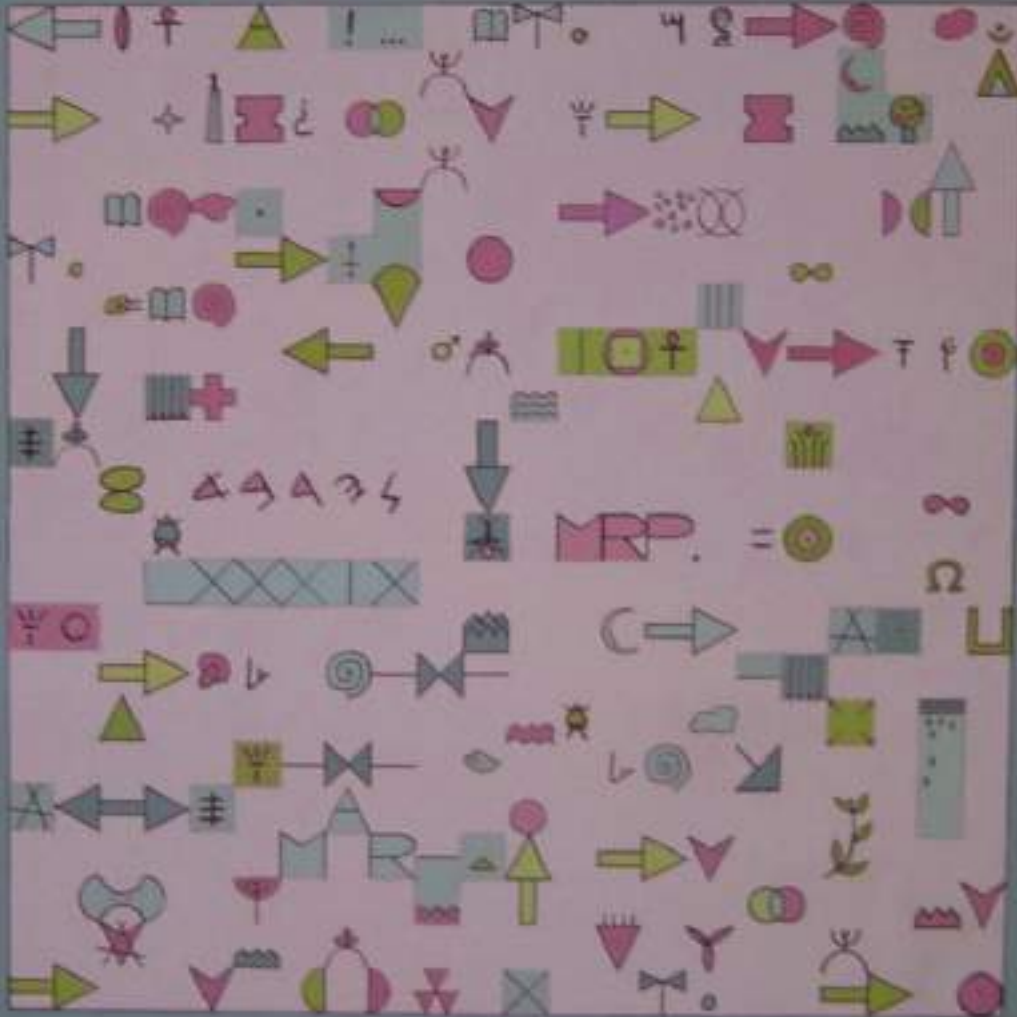

Hora immensa. 1987 (150x150 cm. Acrílic s/ llenç.)

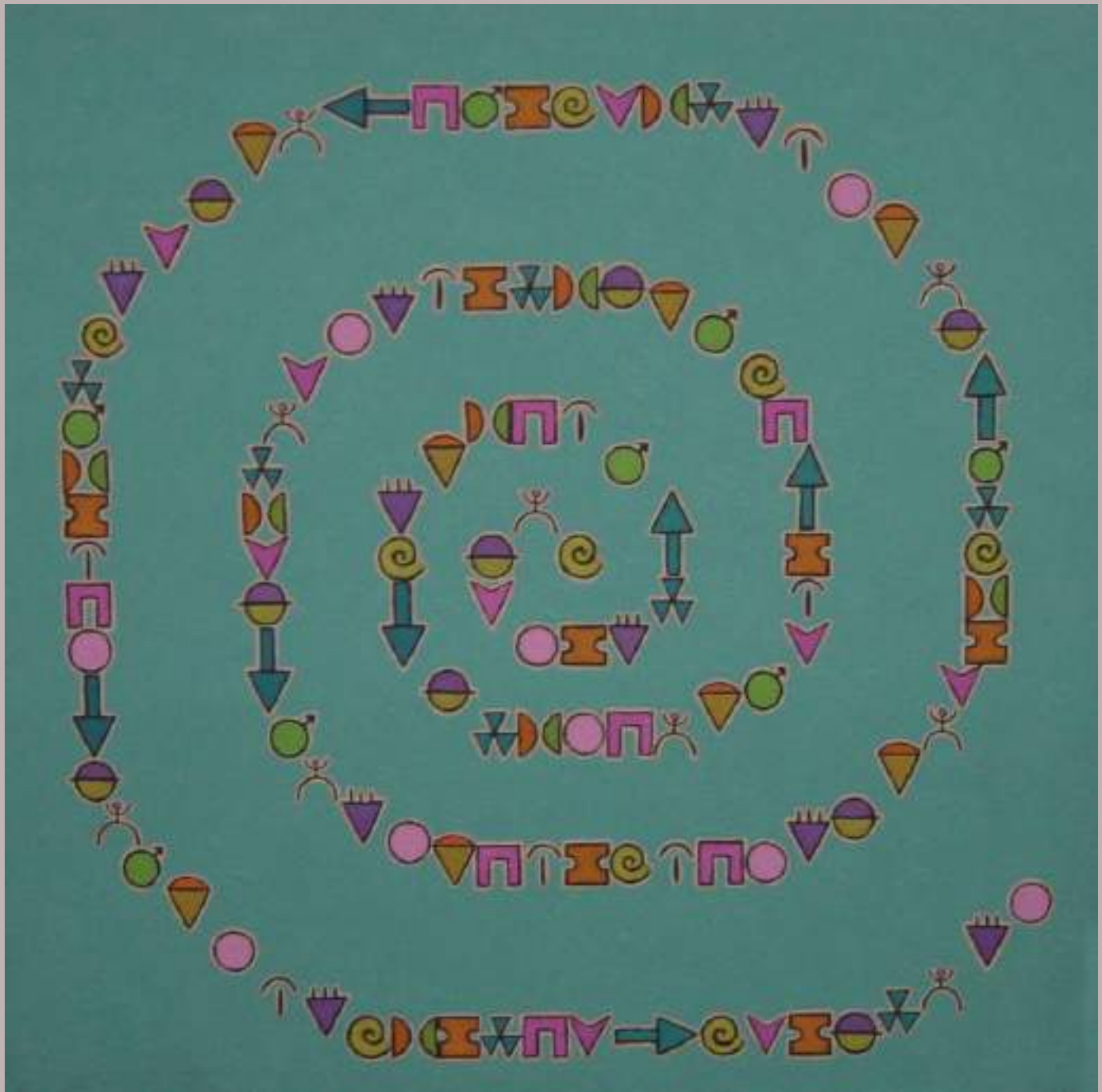

Records de la memòria. 1987 (150x150 cm. Acrílic s/ llenç.)

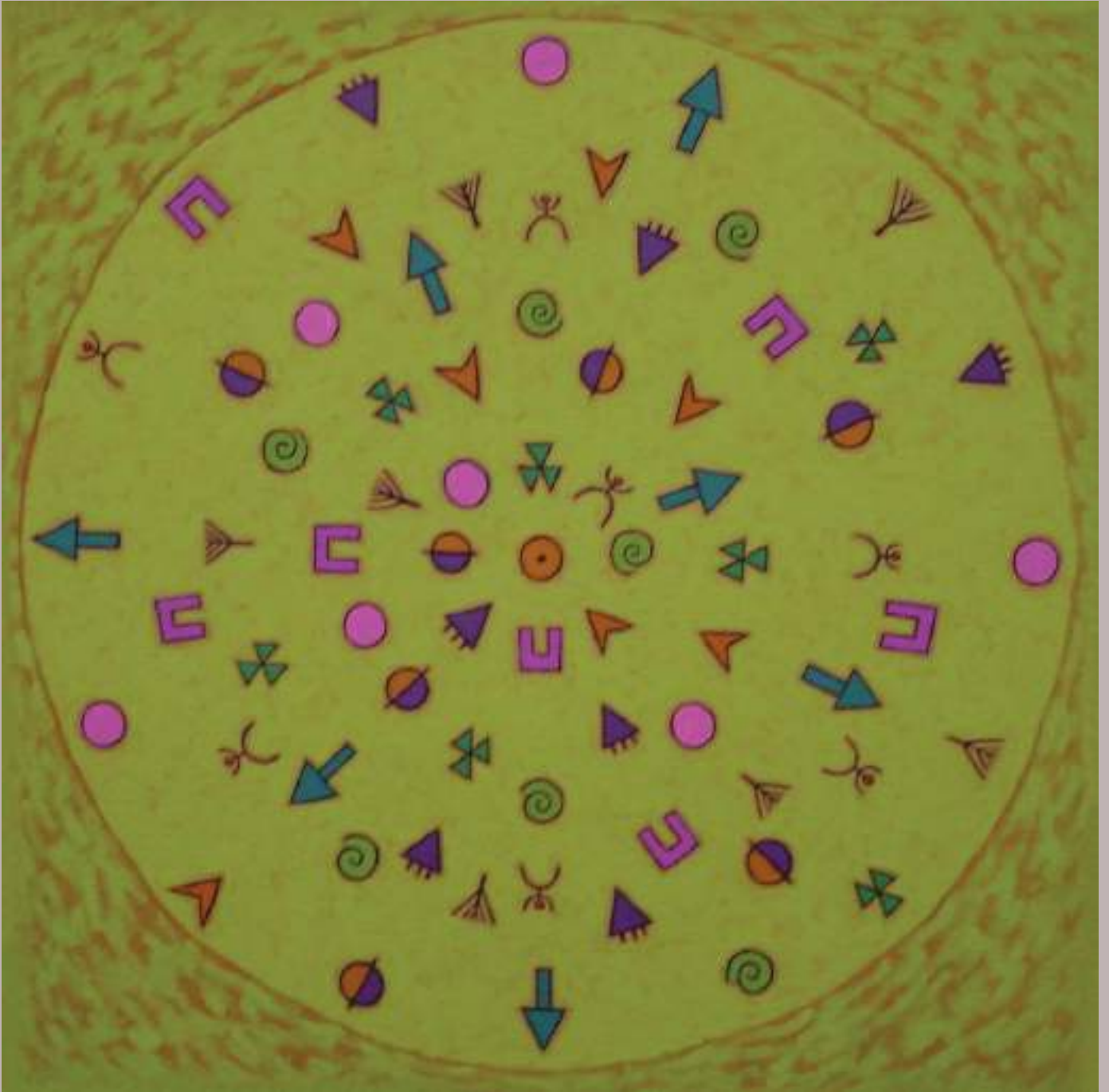

La branca del desig. 1989 (150x150 cm. Acrílic s/ llenç.)

La insistència del signe, 1990 (150x150 cm. Oli s/ llenç.)

Agalma. 1993 (150x150 cm. Oli s/ llenc)

Llinda. 1994 (150x150 cm. Acrílic s/ llenç.)

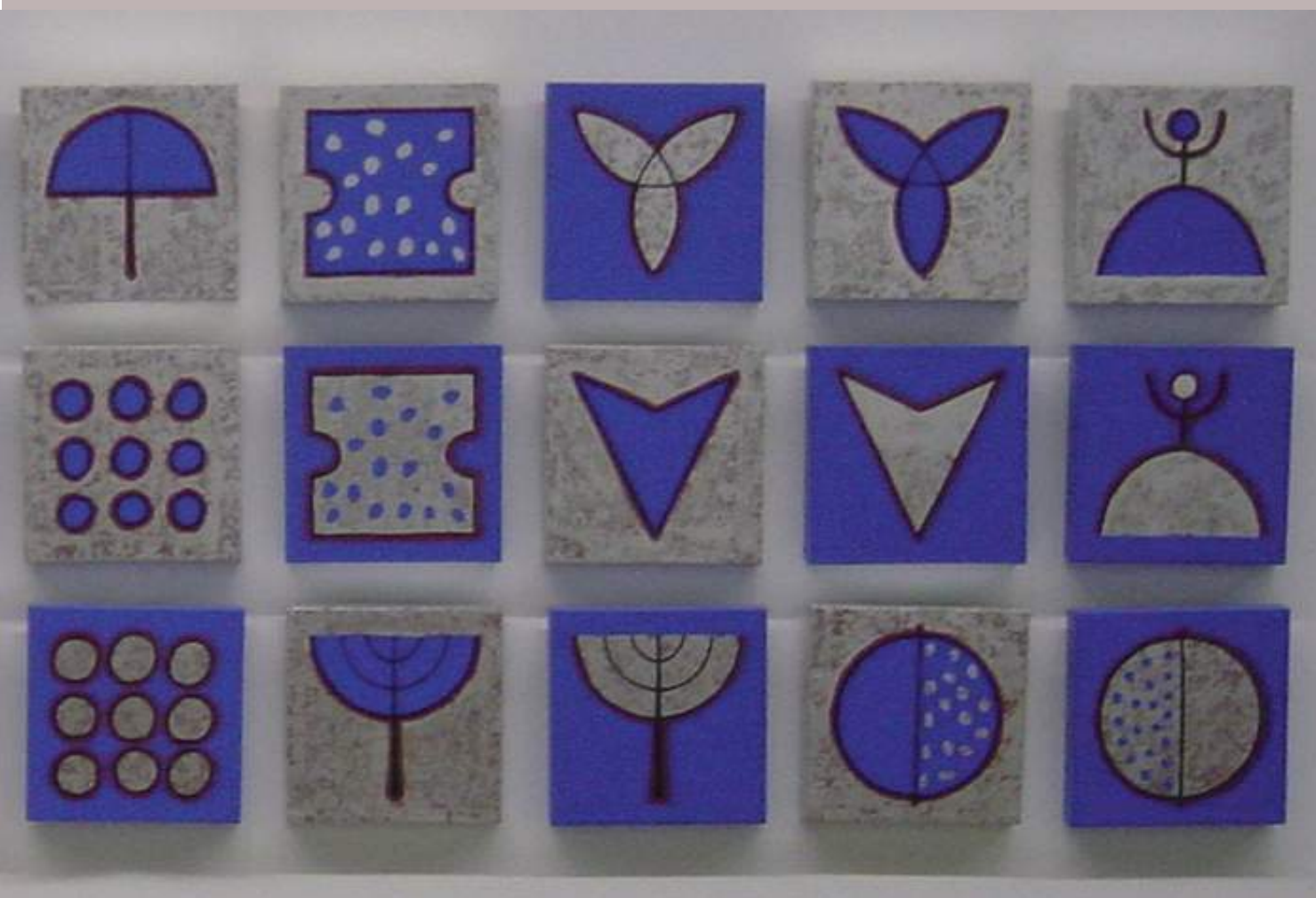
Temps interior. 1995 (150x150 cm. Acrílic s/ llenç.)

Fragments de la paraula. 1998 (30 de 20x20 cm. Pa de plata i oli s/ fusta.)

El si mateix. 2007 (125x125 cm. Acrílic s/ llenç.)

Cercle de llum. 2008 (100x100 cm. Acrílic s/ llenç.)

El meu món. 2008 (100x100 cm. Acrílic s/ llenç.)

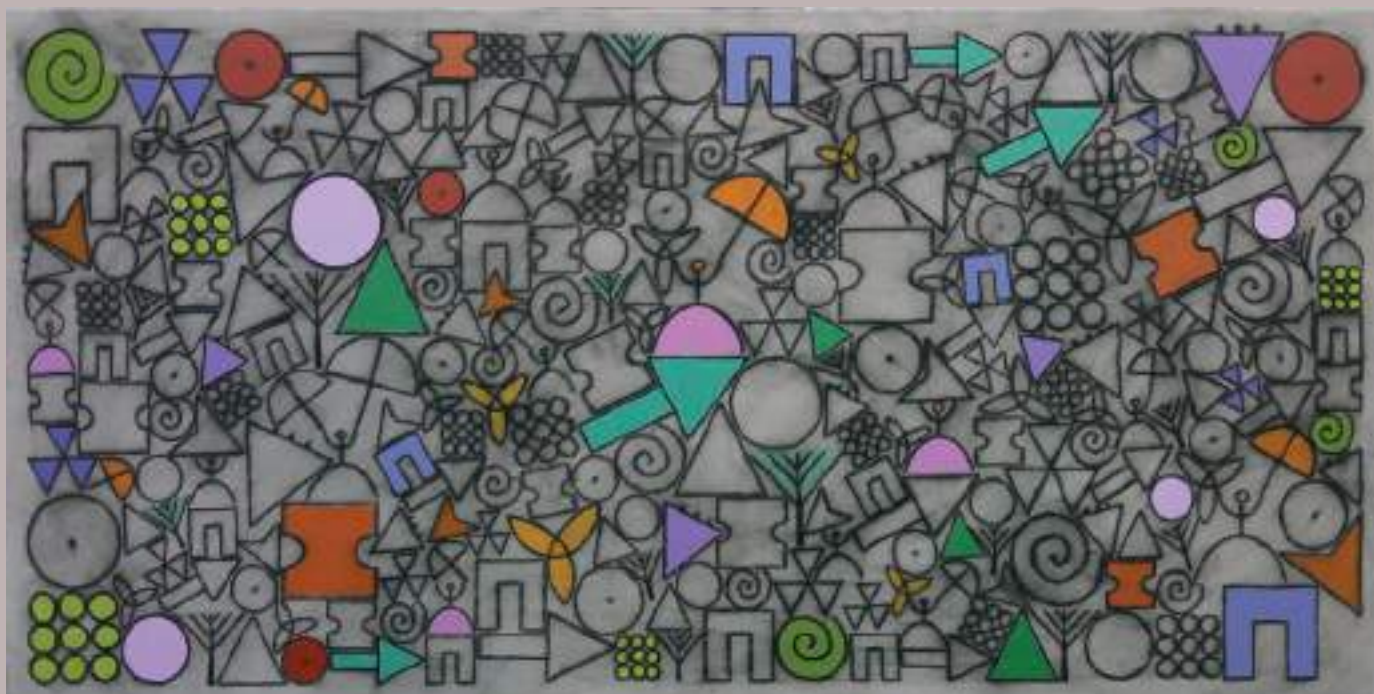

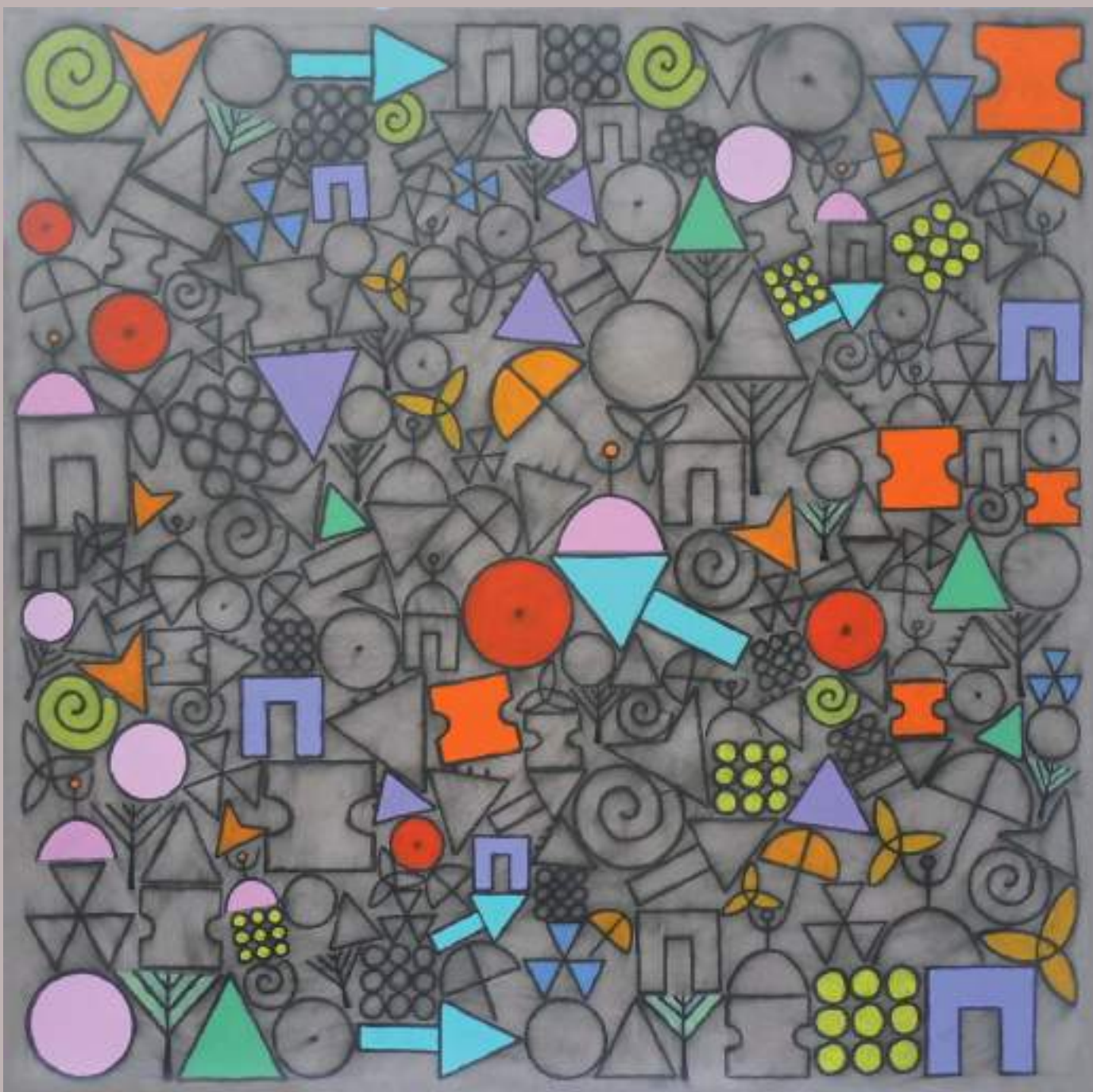

Records del passat. 2012 (80x80 cm. Acrílic s/ llenç.)

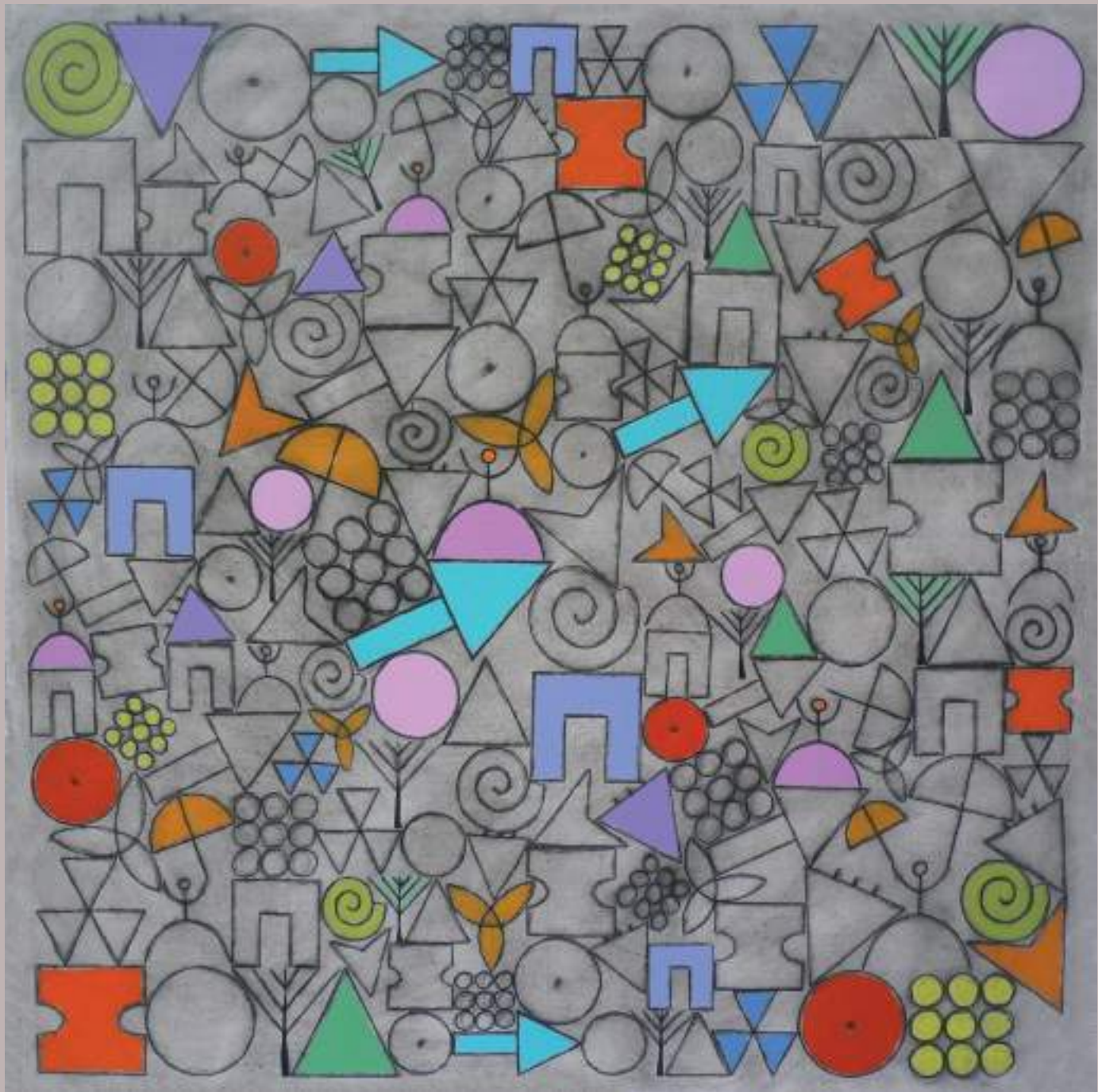

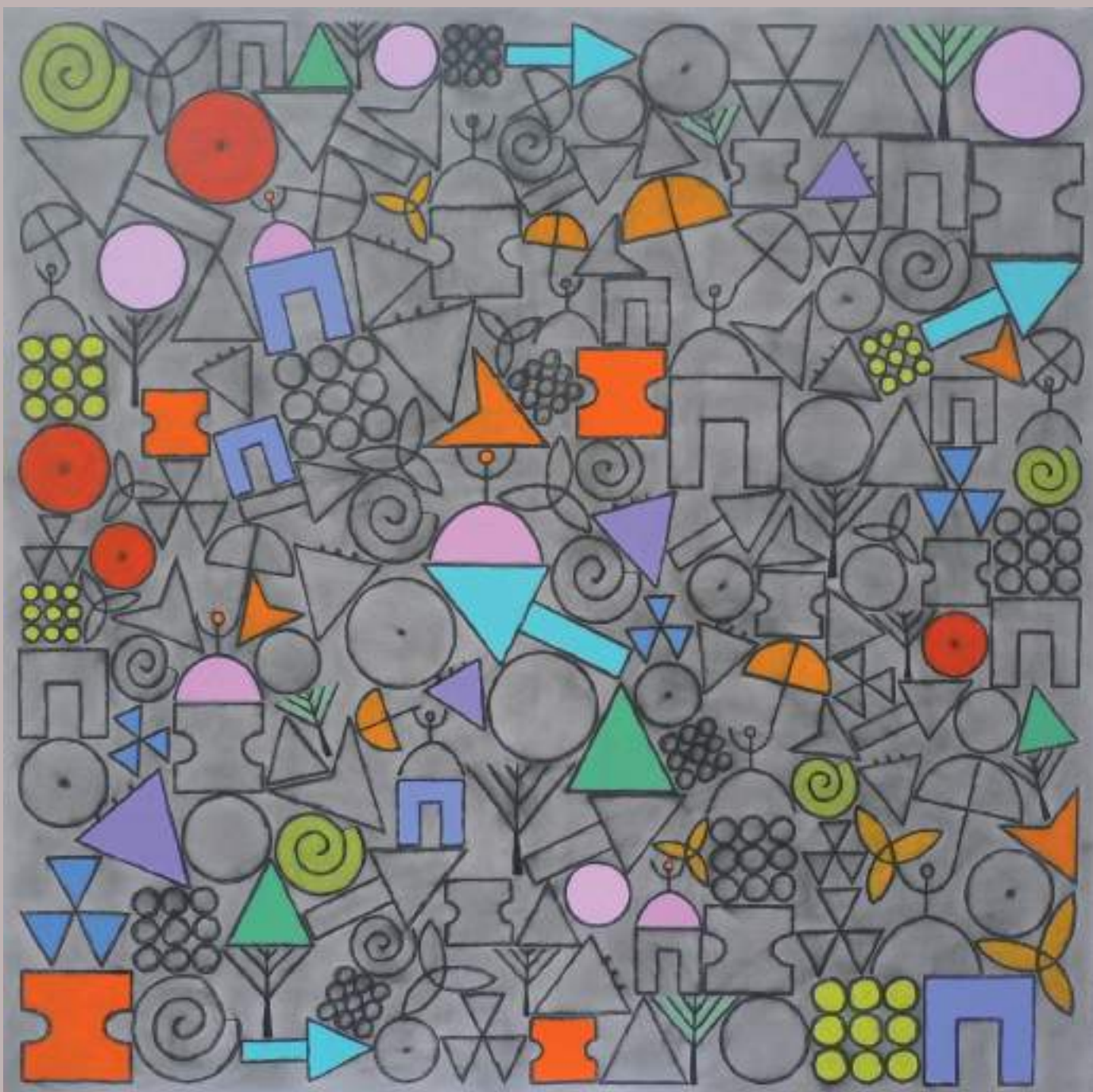

Records del passat. 2012 (80x80 cm. Acrílic s/ llenç.)

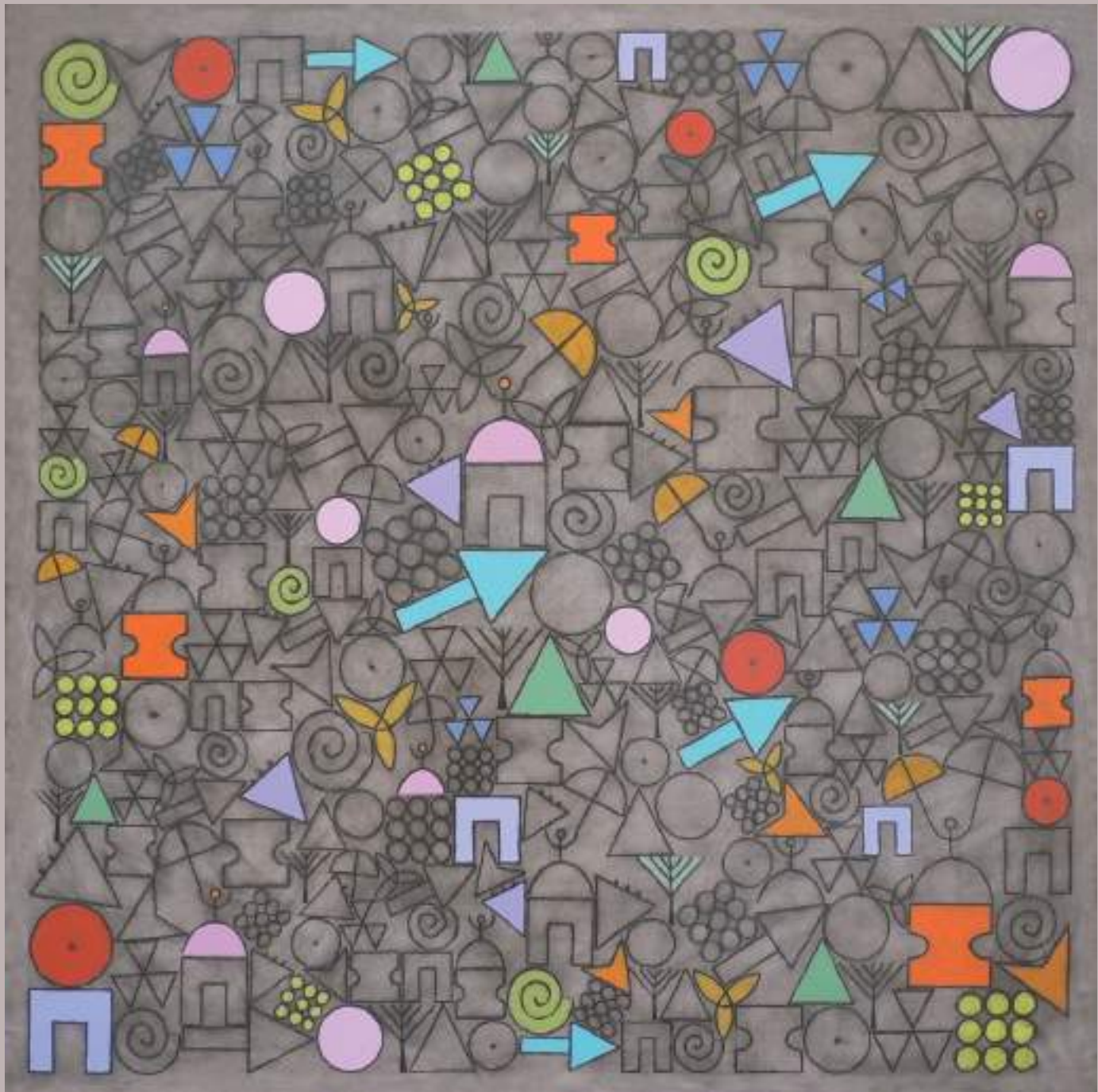

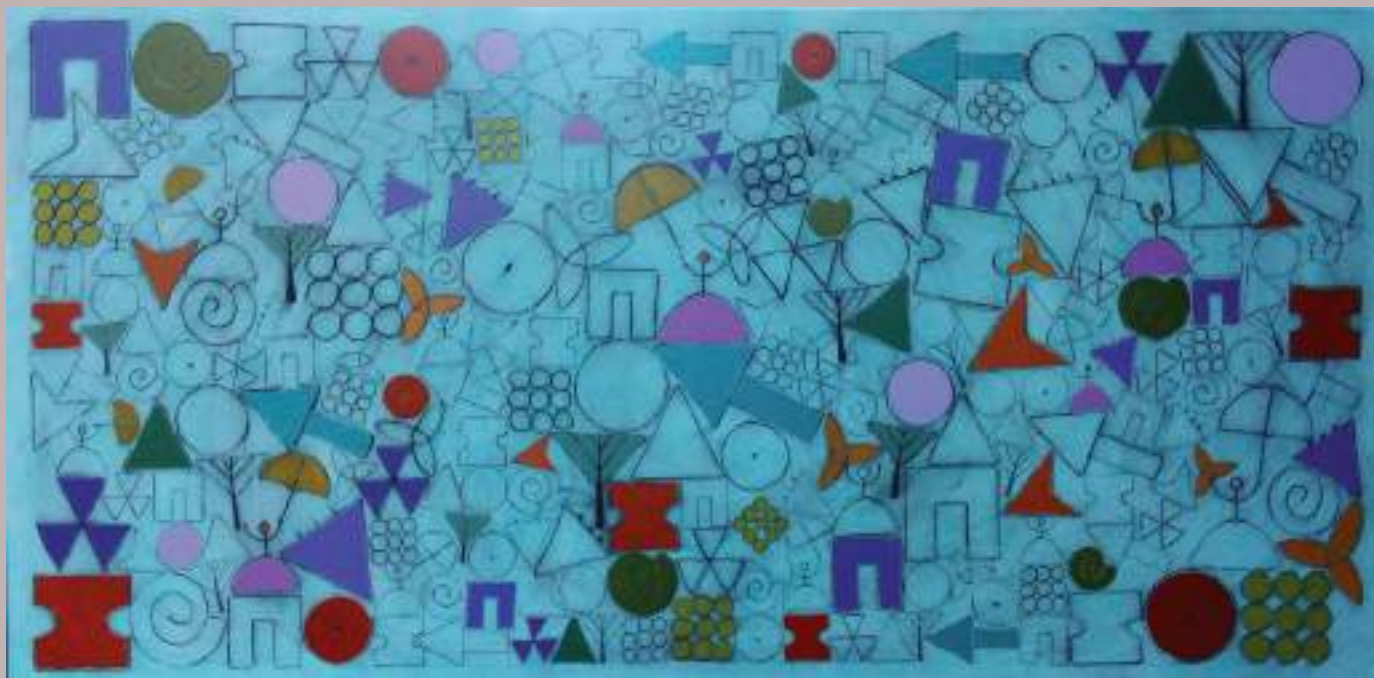
Records del passat. 2012 (100x100 cm. Acrílic s/ llenç.)

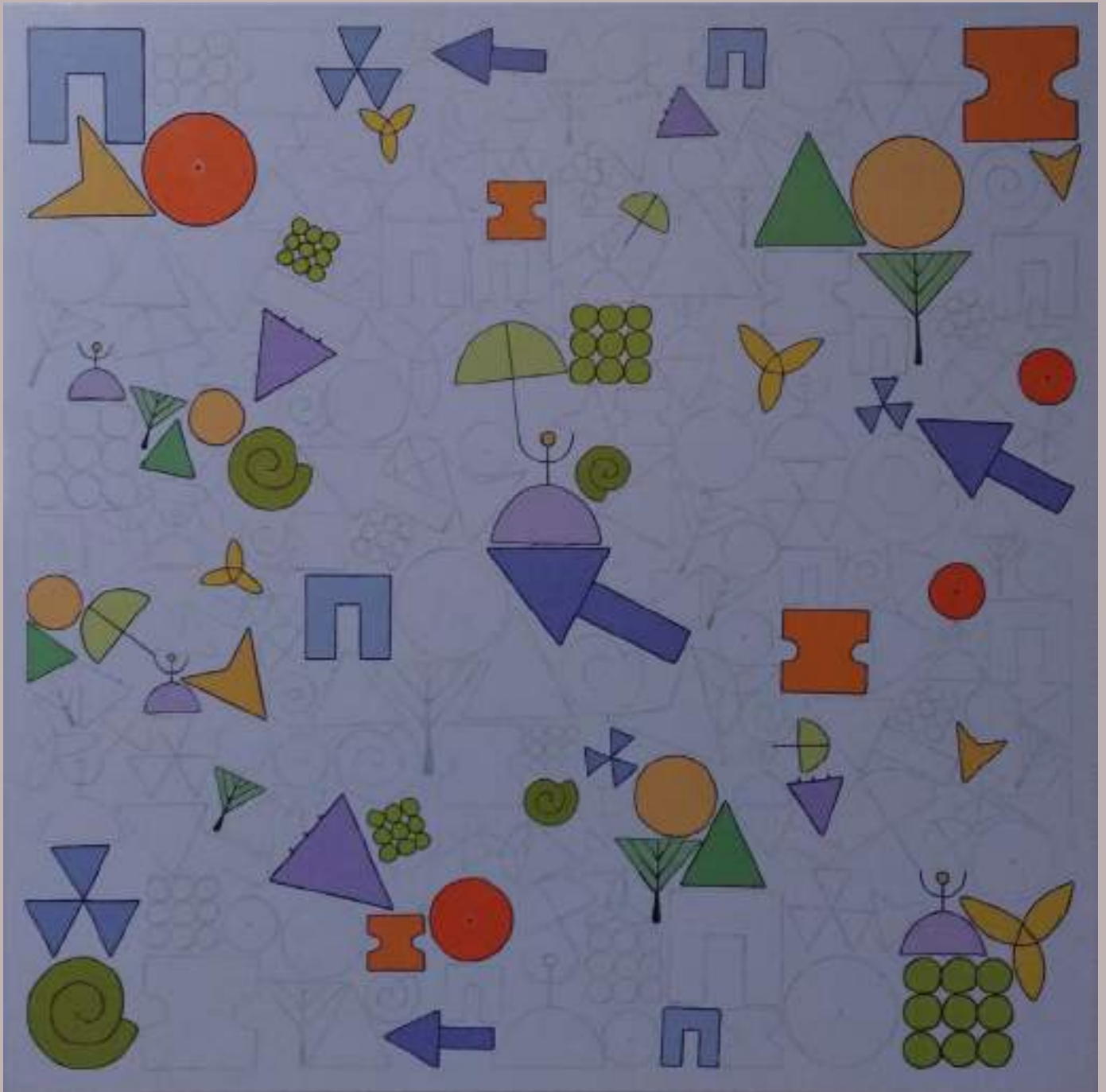

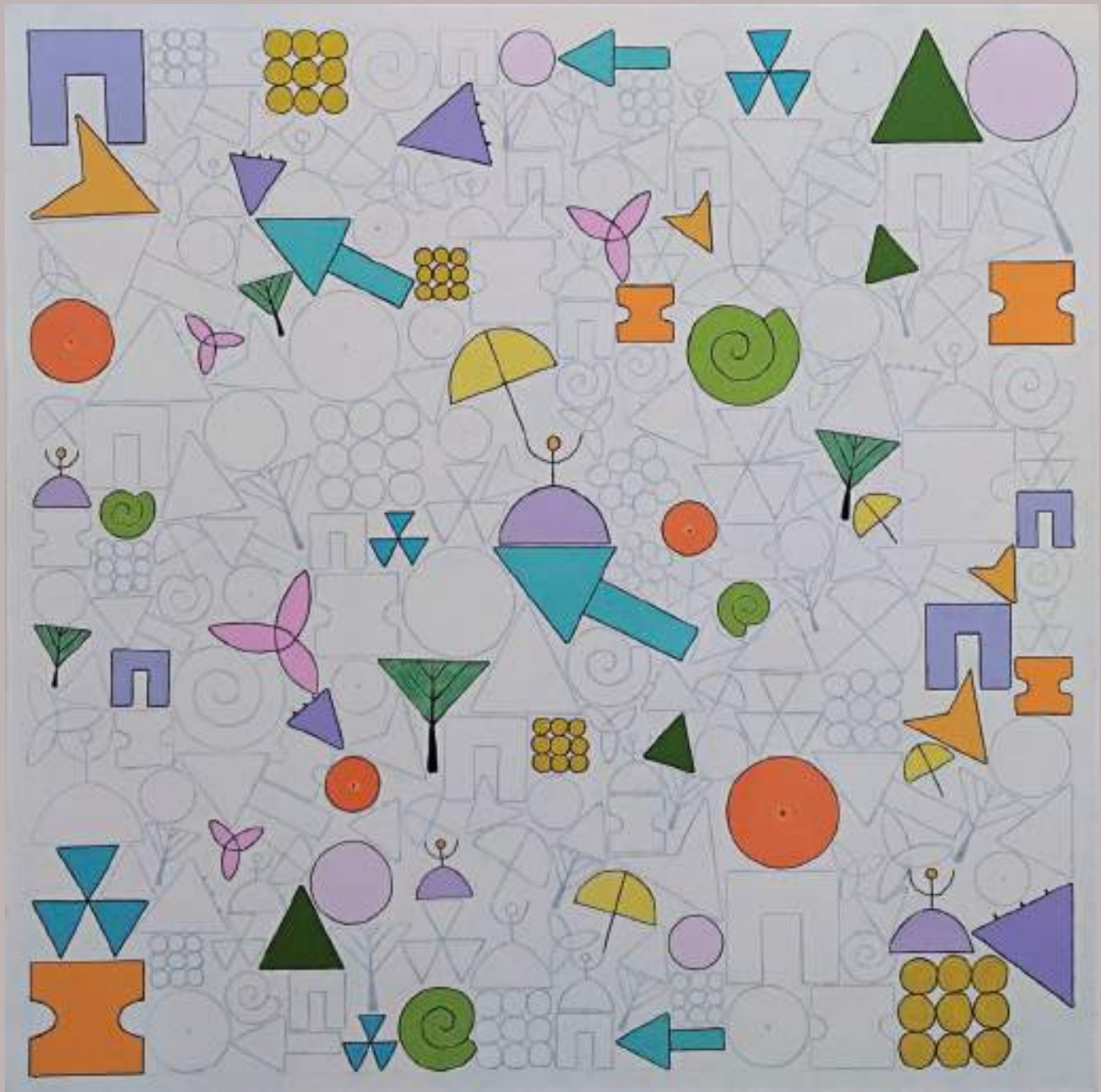

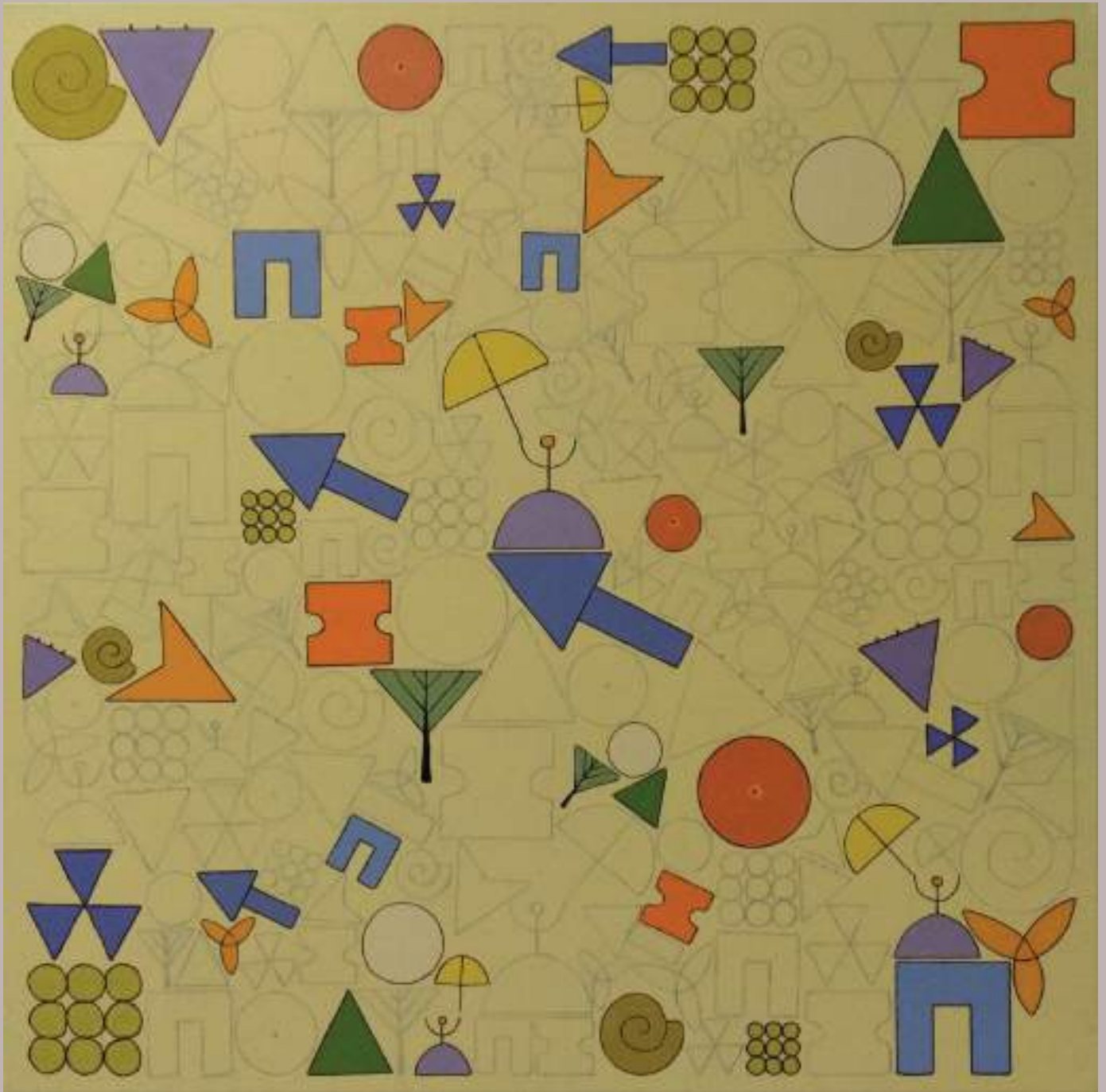

Centellejos de l'avenir. 2020 (80x80 cm. Acrílic s/ llenç.)

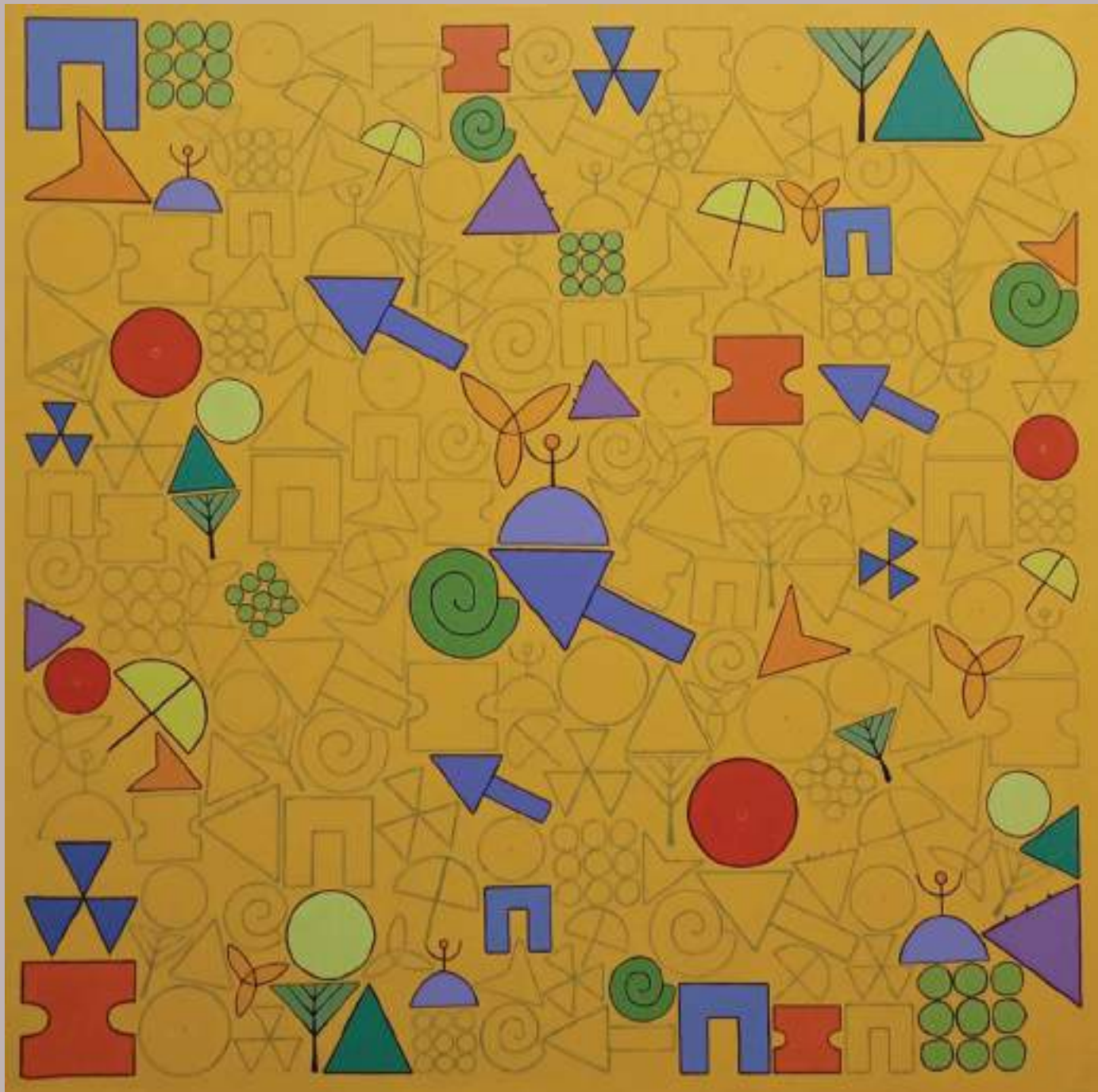
Centellejos de l'avenir. 2020 (80x80 cm. Acrílic s/ llenç.)

Centellejos de l'avenir. 2020 (80x80 cm. Acrílic s/ llenç)

Centellejos de l'avenir. 2021 (100x100 cm. Acrílic s/ llenç.)

Centellejos de l'avenir. 2017 (100x100 cm. Acrílic s/ llenç.)

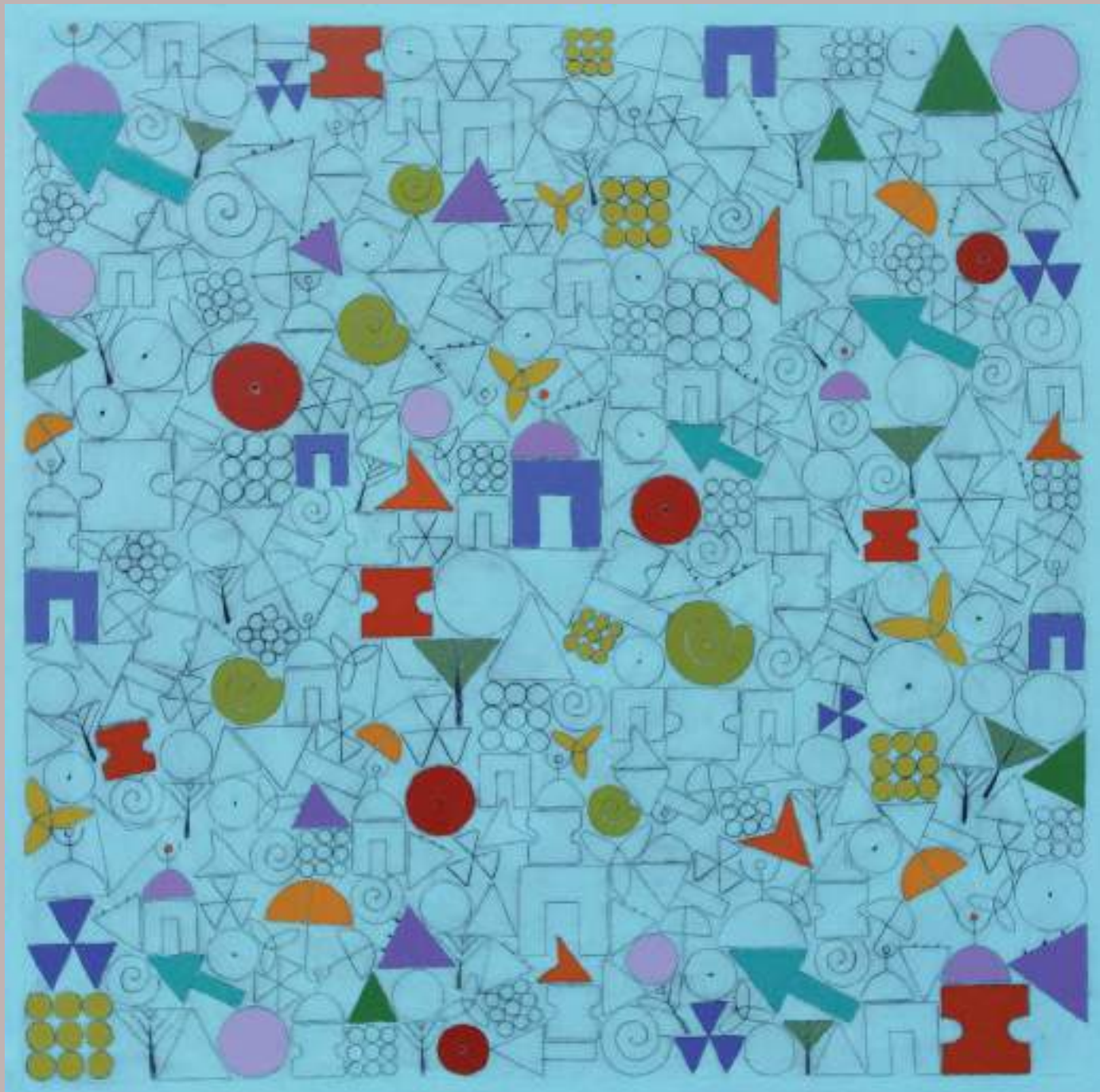

Centellejos de l'avenir. 2018 (125x125 cm. Acrílic s/ llenç.)

Centellejos de l'avenir. 2022 (125x125 cm. Acrílic s/ llenç.)

Centellejos de l'avenir. 2018 (125x125 cm. Acrílic s/ llenç.)

48

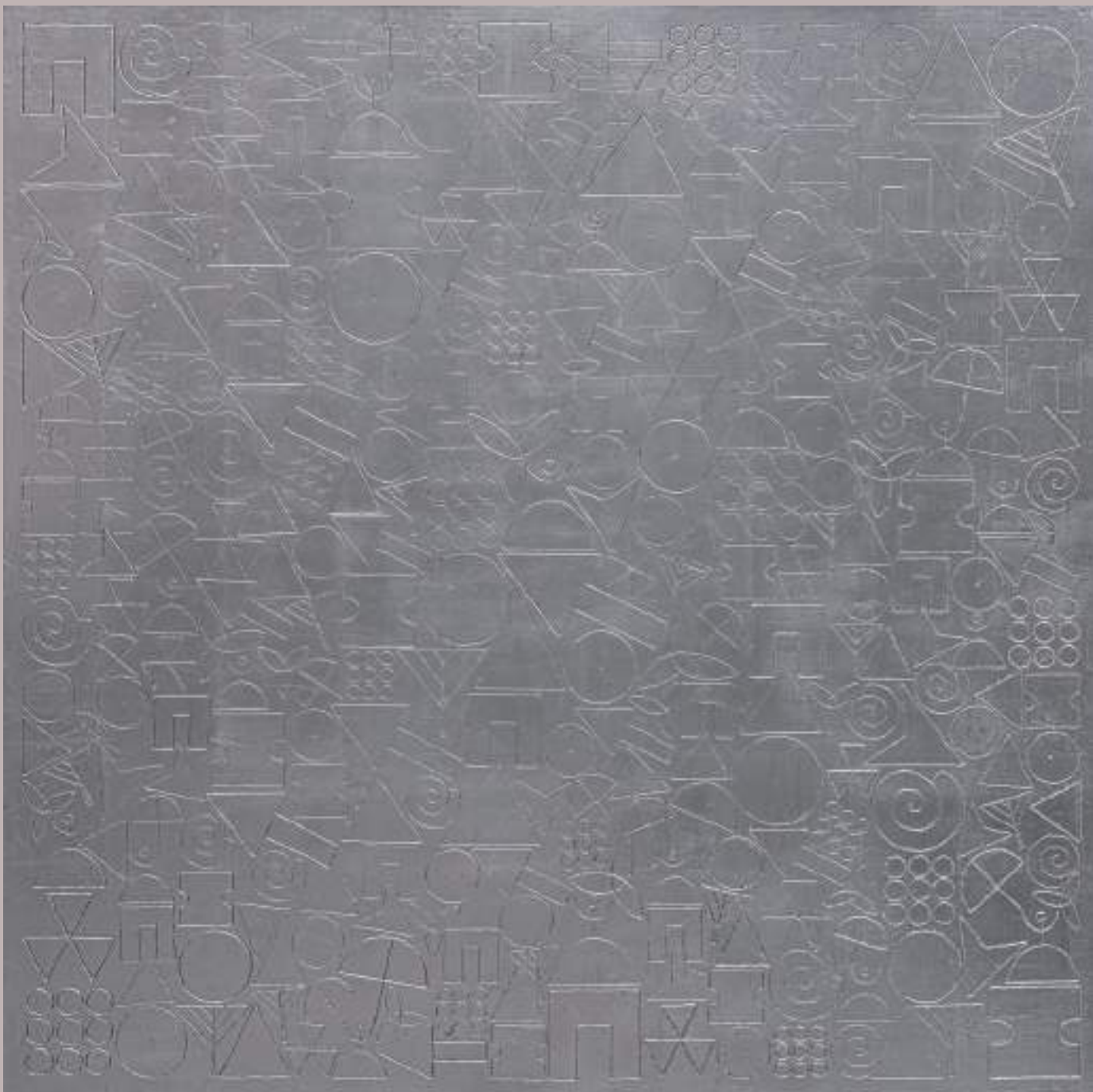

Sintesi. 2023 (50x200 cm. Pa d'or s/ fusta.)

Síntesi. 2023 (122x122 cm. Pa de plata s/ fusta.)

Mòbil. 2022 (235x210 cm.)

ya yutuqo zuta zy yayow aq azow

z yo tayoo yxax pya zaaaa

zota... zooto e aq. aqut z

Vista imitativa e progressiva del llibre

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

0 1 A 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50

51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70

71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90

91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110

111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130

131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150

151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170

171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190

191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210

211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230

231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250

VINUM ELIXIR VITAE

ab uxyo ab glifra ad la vax

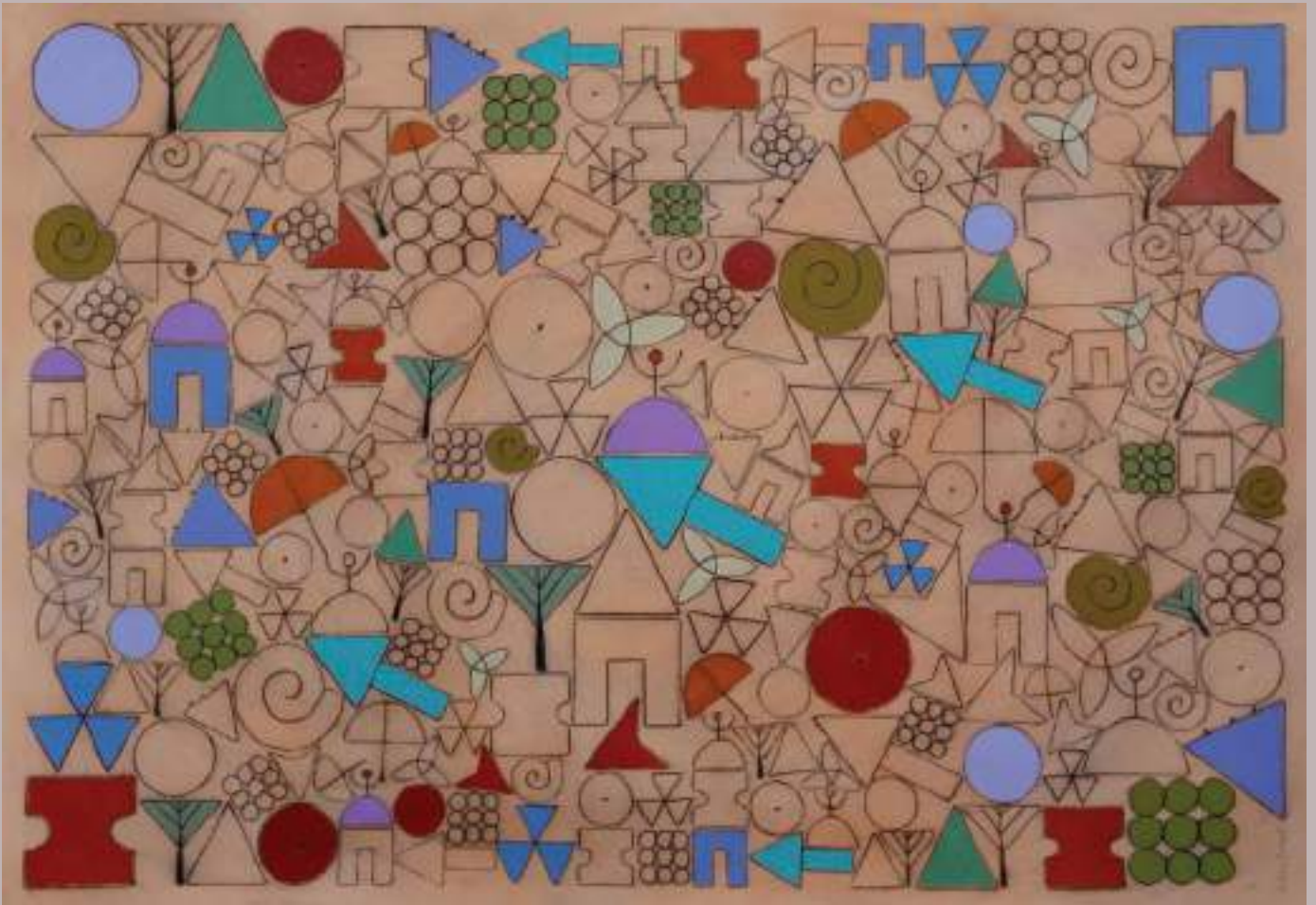

avla et av vlla la vlla la

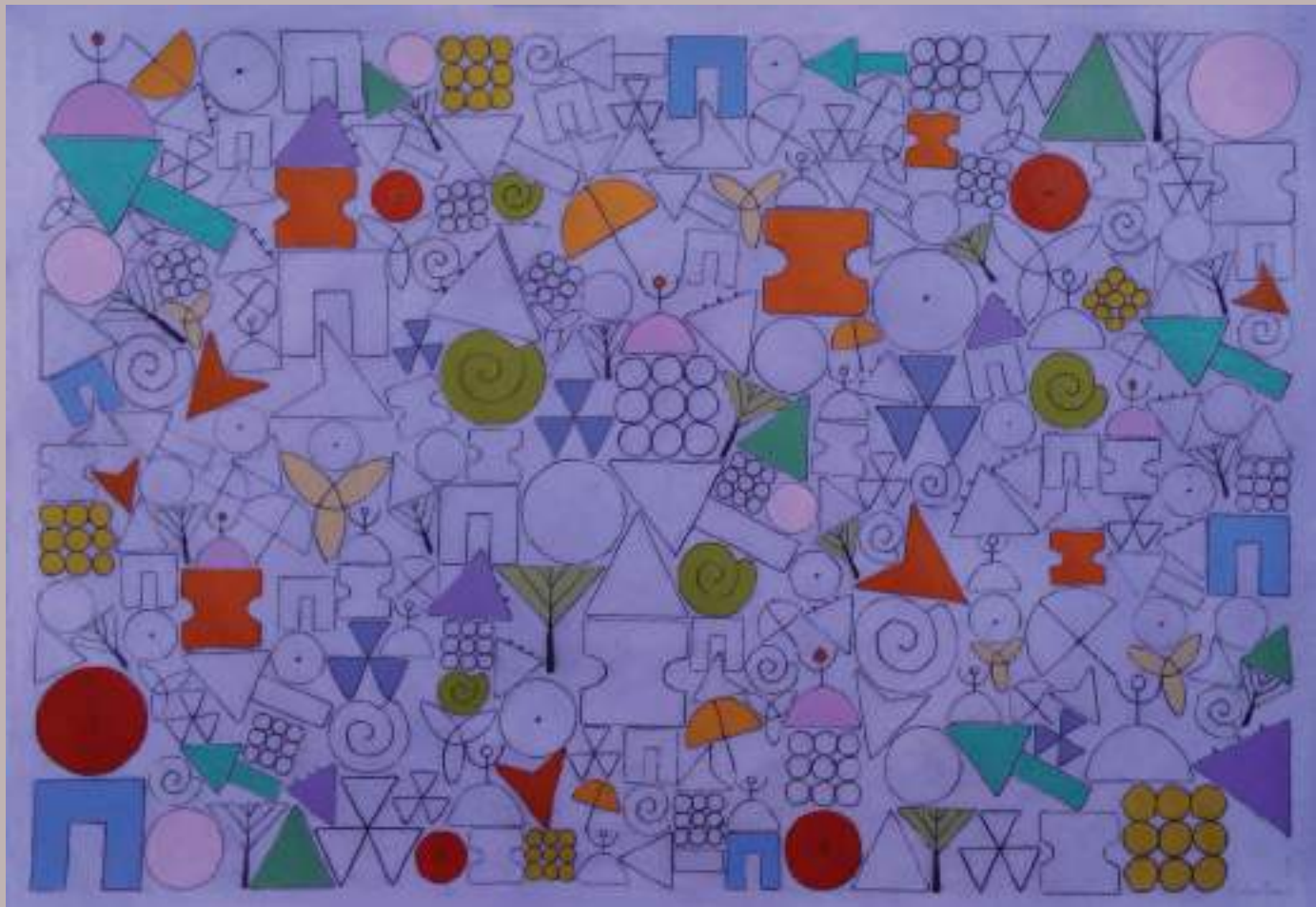
José María 2010

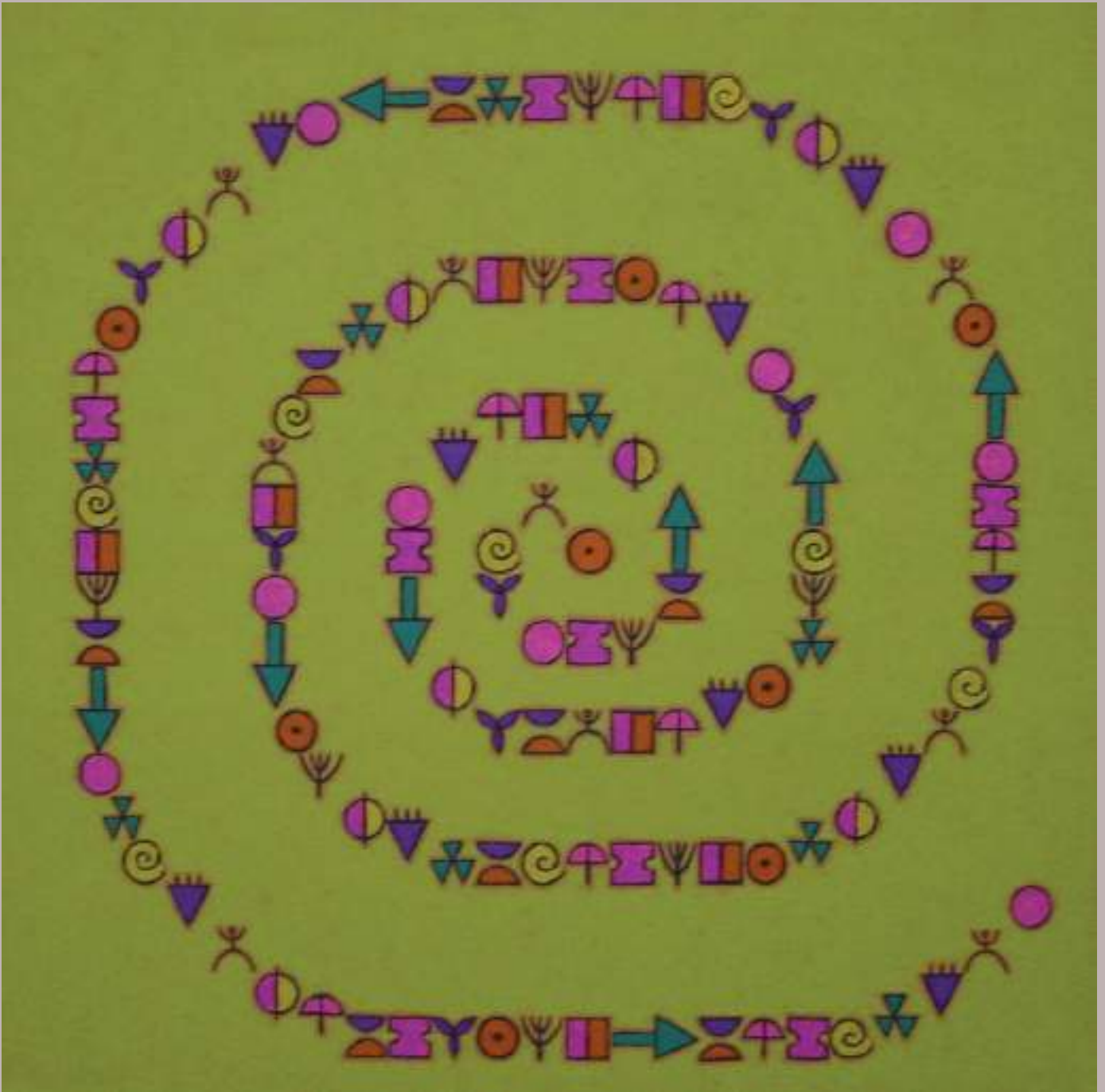
El vi l'elixir de la vida. 2010 (50x50 cm. Tècnica mixta.)

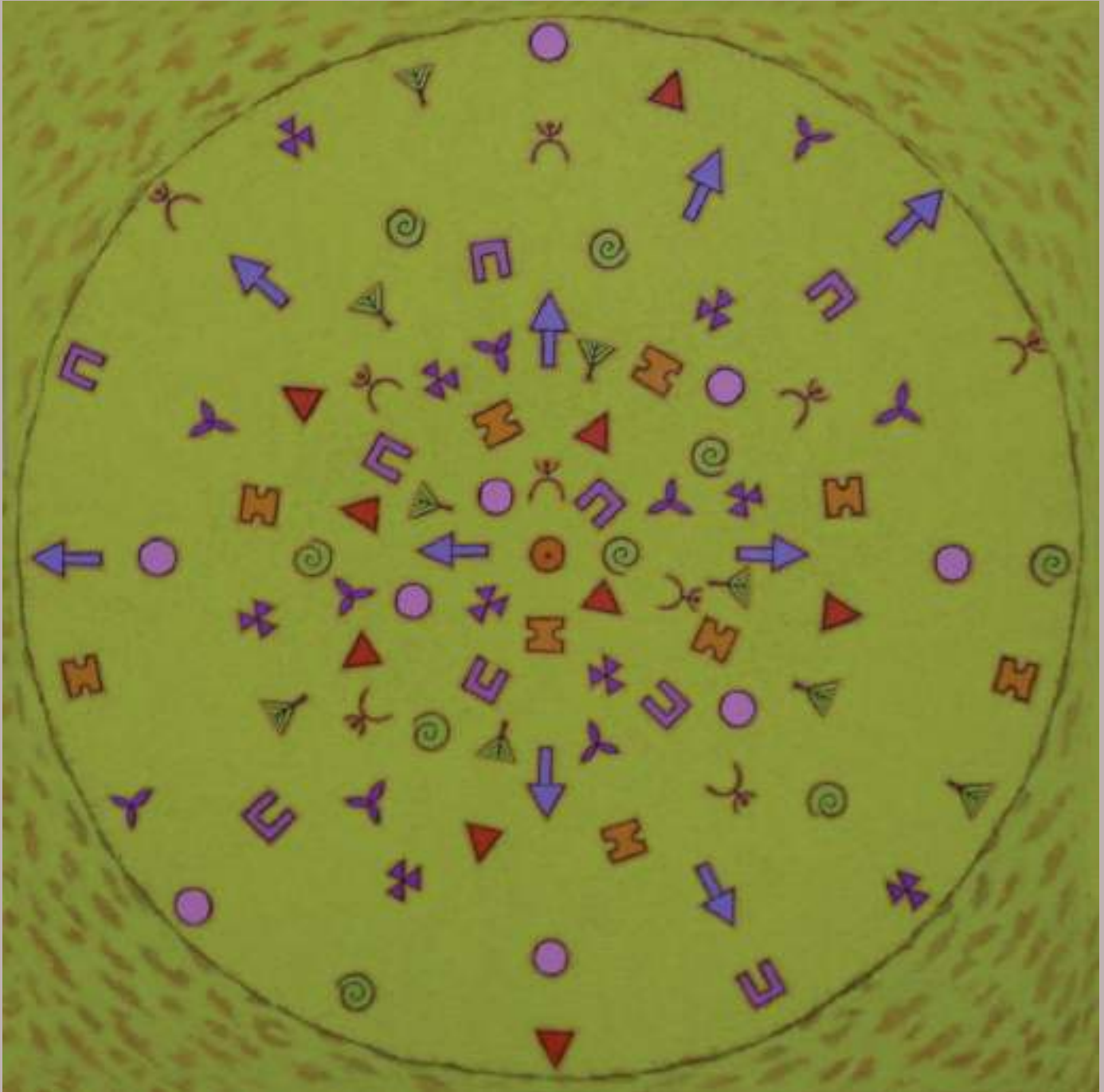
Centellejos de l'avenir. 2020 (70x100 cm. Dibuix , tècnica mixta.)

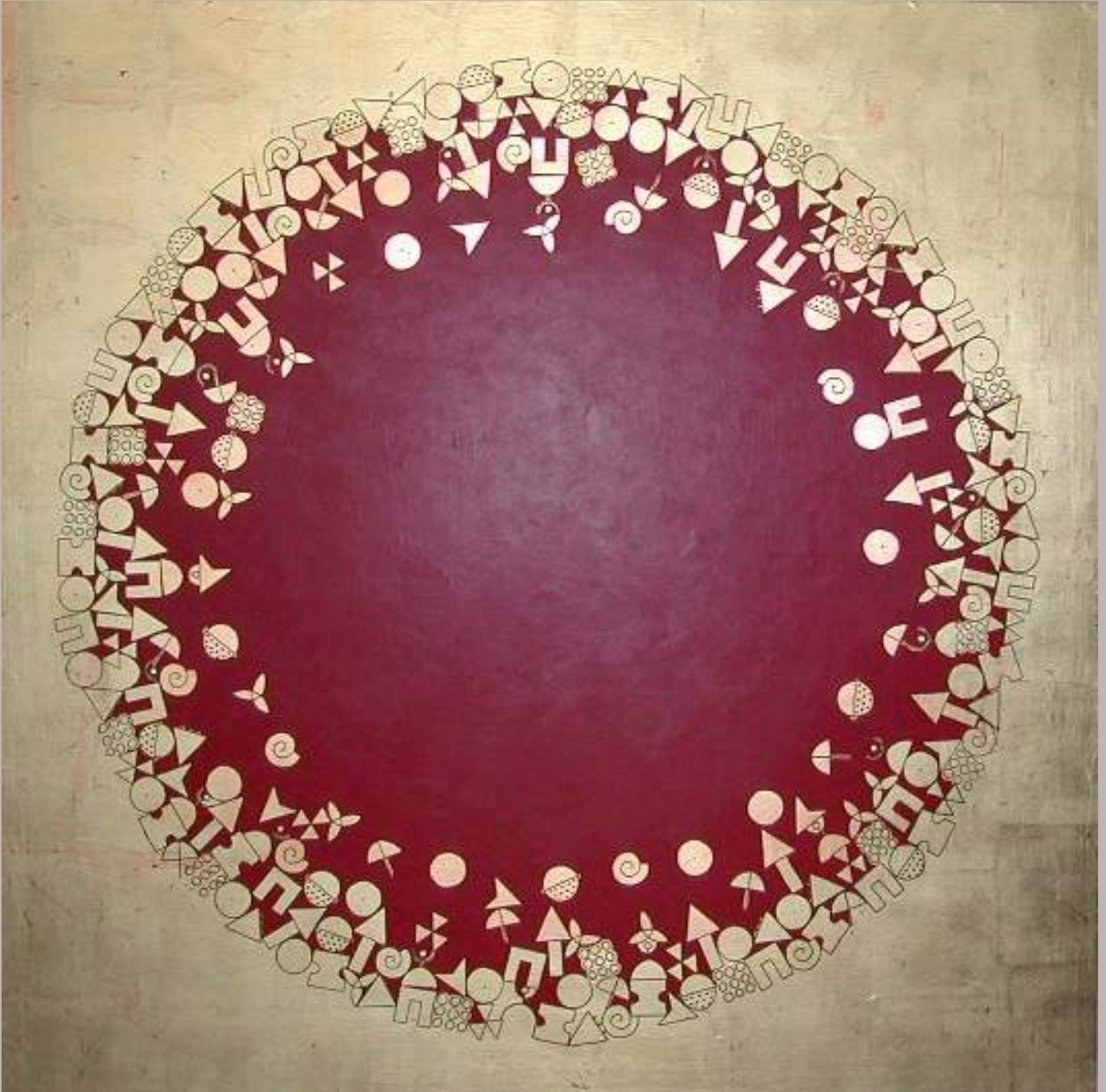

La insistència del signe. 1990 (150x150 cm. Oli , llenç.)

AGALMA. 1993 (175x175cm. Oli , İlenç.)

Centellejos de calidesa. 2002 (122 x122 cm. Pa d'or s/oli, fusta.)

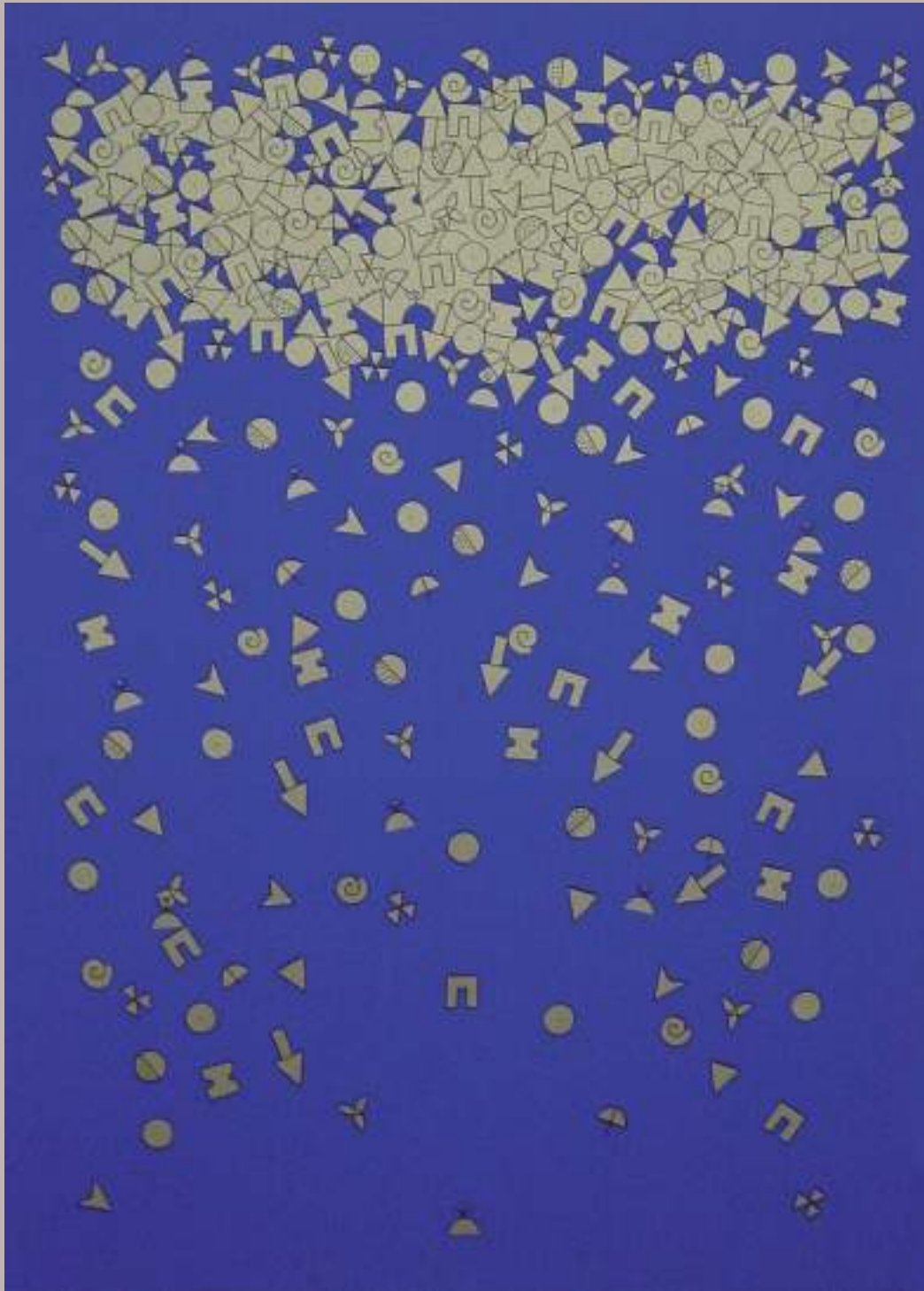

Imatges del despertar: 1997 (125x125 cm. Pa de plata s/ oli, fusta.)

Formes de la impermanència. 2000 (200x150 cm. Pa de plata s/ oli, fusta.)

Formes de la impermanència. 1998 (175x125cm. Pa de plata s/ oli, fusta.

Naix a Ceuta. Llicenciada en Belles arts per la Universitat Complutense de Madrid i la Universitat Politècnica de València en les especialitats de Pintura i Gravats. Ha realitzat més de cent exposicions a Espanya, Suïssa, Holanda i Bèlgica.
www.cristinainavarro.com

64 **EXPOSICIONS INDIVIDUALS I COL·LECTIVES**

2023

Premio Viena / FESTIARTE Nerja Eka&Moor / MEGA ART –MO.C.A. Roma
 MEGA ART Corchiano Itàlia / Gran Exposición *Primavera en Madrid* -Madrid
 OCCO Art Gallery - EMOCIÓN – Madrid / ÚBEDA *La memoria del laberinto*
 XXIV Saló Internacional – Barcelona.

2022

MIAMI River Art Fair / Art Solidari: l'Elia / *Sobre los sueños reales* FLORENCIA Museu Bellini / EKA&MOOR. Art Gallery Expo Reyes Madrid.

2021

Arte y Vino – Espacio40 València / Primavera 2021 Madrid - EKA&MOOR / Art Festival X edició Museu Scalvini MA-EC. Itàlia. / Virtual exhibition MA.EC «La insoportable levedad del ser» / MA.EC llibreria Bocca . Milà / *Transitando por Alcoi* / Pintura i poesia – Alcoi.

2020

Vitorios Art Gallery - Florida. EUA / DUALITY MA-EC. Milà / Illeç – València / EKA&MOOR. Art Gallery . Madrid. / *Transitant*, Alaquàs. / *Transitant*, Espacio40 – València.

2019

Sala Manuela Ballester. València. *TranSItant, dona i emigració* / 39 Mini Print Internacional de Cadaqués. (Participa) / Expo col·lectiva Espacio40 València.

2018

Espacio 40, València. *Destellos del Porvenir*.

2017

Centre del Carme. València. *RefugiARTEValència*. / Espacio40. València. *Colectiva de Navidad*.

2015

Espacio40 València. *Los 30 anys más recientes* / Galeria Rosalía Sender, València. Col·lectiva.

2014

Exposició col·lectiva *Nosotros lo contamos con vino*, dins de la Biennial d'Art Russafart, Espacio40, València. / La Nau. Universitat de València. Solidària: *Artistes Valencians amb el Sàhara*.

2013

Recuerdos del pasado. Galeria d'art Espacio40, València / Exposició col·lectiva en la galeria d'art Joan Oliver Maneu, Palma de Mallorca. / Exposició *Col·lectiva de grans artistes*, Sala d'exposicions Caixa Rural d'Onda (Castelló). / Finalista en el concurs Florence Shanghai Prize 2013 en la modalitat de Pintura; obra seleccionada: «Recuerdos del pasado I». / 42 Presencias. «Mujeres Artistas en el Patrimonio de la Diputación de Albacete». / Centro Cultural La Asunción, Albacete.

2012

Tríada del Mediterráneo. Galeri d'art Nadir, València / Florència – Shanghai. Col·lectiva.

2011

Femenino plural 1999-2011. Drassanes, València.

2010

Exposició *La memoria en el laberinto*, Homenatge de creadors plàstics i literaris al poeta Miguel Hernández en el Centre de Congressos i Confecció d'Obres en el Parc Municipal d'Elx, Elx. / Exposició *La memoria en el laberinto*, Homenatge internacional de creadors plàstics i literaris a l'escriptor Miguel Hernández, Institut Alacantí de Cultura Joan Gil-Albert. Alacant. / *Mundos para un mundo*. Artistes pel Desenvolupament. Palau de la Música, València. / Unicef, Palau de la Música, València.

2009

Mi mundo. Sala d'exposicions del Palau de la Música, València.

2008

De Muze. Gant (Bèlgica) / Het Oeverloze Eiland. Gant (Bèlgica) / Donacions d'obra gràfica 1998-2002, Biblioteca Nacional, Madrid. / Unicef, Palau de la Música, València.

2007

Círculo de Luz. Sala de exposiciones del Colegio Oficial de Arquitectos de Castilla-La Mancha, Albacete.

2006

Círculo de Luz. Centro Cultural La Asunción. Albacete. / *Mundos para un mundo*. Artistes pel Desenvolupament, Palau de la Música, València. / Unicef 1946-2006. Palau de la Música, València.

2004

Proyecto Envero. Museo del Olivar y el Aceite. Baena, Còrdova.

2005

Entre el Caos y el Orden. Palau de la Música, València.

2003

Subhasta solidària. Creu Roja, Palau de la Música, València. / *Fashion Art*. Manuel Fernández. Museo Nacional de Bellas Artes de Buenos Aires.

2002

Evolución y síntesis 1977/2002. Drassanes, València / *Permanencias estables*. Galeria d'art Nadir, València.

2001

2 World Festival of art on paper. Ljubljna, Eslovènia. / *Hasta siempre rubia*, Galería Fragua, València. / *Hasta siempre rubia*. Itinerant per la Comunitat Valenciana.

2000

Formas de la impermanencia. Sala del Polvorín de la Ciudadela, Pamplona (Iruña). / *Dones 2000*, Museu de la Ciutat, València. / *Art per la revolta*, Ca Revolta, València / *No te cortes*, Galería Fragua, València.

1998

Formas de la Impermanencia, Galeria Joan Oliver, Maneu, Palma de Mallorca. / Subhasta Christie's. Casa Llotja de Mar, Barcelona. / Palacio, *Mujer y artes plásticas*. Granada Hoy.

1997

Formas de la Impermanencia, Galeria Thema, València. / *Exposición-homenaje a Anselmo Álvarez*, Galería Tórculo. Madrid / *Huellas*. Gravadors de finals de segle, Ibercaja, València. / Col·lectiva de Nadal, Galeria Thema, València.

1996

Formas de la Impermanencia, Galería Tórculo, Madrid / III Premios Nacionales de gravats. Marbella / Premio de grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid. /

Estampa 96. Galería Carmen de la Guerra, Madrid. / Flipart. Misuri Marcos, Madrid. / Adquisiciones en Estampa 96. Galería Loreto Martín Pampaneira, Granada. / *Navidad en Thema*, Galería Thema, València. / Colectiva de Nadal, Galería Vértice, Oviedo.

1995

XII Premio de grabado Máximo Ramos. Ferrol (la Coruña) / Flipart. Misuri Marcos, Madrid. / Premio de grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid.

1994

Tiempo interior. Galería Cuatro, València. / XII Premio Penagos de Dibujo. Madrid, Sevilla. / Donacions d'obra gràfica a la Biblioteca Nacional, Madrid. / XI Premio de grabado Máximo Ramos, Ferrol (la Coruña. / II Premios Nacionales de grabado, mención d'honor, Marbella.

1993

IX Premio de grabado Máximo Ramos, accésit, Ferrol (la Coruña). / Premio de grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid. / LIV Exposición Nacional de Artes Plásticas de Valdepeñas, Valdepeñas.

1992

Galería Vinatea, València.

1991

Los nombres del deseo, Galería Victor Martín, Madrid / VIII Premio de grabado Máximo Ramos. Ferrol - la Coruña / *Artistas en su taller*, Galería Victor Martín, Madrid. Arco, Galería Víctor Martín, Madrid. / Premio de grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid. / Supermercat de l'art American Prints, Madrid i Barcelona. / I Bienal Internacional de grabados, Orense. / *Llibres sense límit*, palau del Marqués de Campos, València.

1990

Galería Dávila, València. / VII Premio de grabado Máximo Ramos, Ferrol (la Coruña). / Gráfica. Galería Término, Madrid. / Premio de grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid / Supermercat de l'Art Americans Prints, Madrid-Barcelona, València. / Colectiva. Galería Término, Madrid.

1989

Sala d'Exposicions d'Ibercaja, Saragossa. / VI Premio de grabado Máximo Ramos. Ferrol (la Coruña). / Premio de

grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid.

1988

IV Feria Inter-Arte. / Galería Punto i Galería Dávila, València / Sala d'Exposicions d'Ibercaja, València. / *5 pintores valencianes*, Quart de Poblet, València. / IX Convocatòria d'Arts Plàstiques, Alacant. / *Mujer y Artes Plásticas*, Granada hoy. Granada / VII Mini Print Internacional de Cadaqués, Cadaqués. / Hospital de Santes Creus, Barcelona. / Premio de grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid.

1987

Museo de Albacete / Sala Pablo Serrano, Terol. / *Pintors valencians contemporanis*, Torrent. / *Es pintura*, Universitat d'Alacant. / *Plàstica valenciana contemporània*, Centre Municipal de Cultura, Alcoi. / V Premio de grabado Máximo Ramos, Ferrol (la Coruña). / Premio de grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid.

1986

Formas de la Impermanencia, Galería Tórculo, Madrid. / III Premios Nacionales de Grabado, Marbella. / Premio de Grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid. *Estampa96*, Galería Carmen de la Guerra, Madrid. / Flipart. Misuri Marcos, Madrid. / Adquisiciones en Estampa 96. Galería Loreto Martín Pampaneira, Granada. / *Navidad en Thema*, Galería Thema, València. / Colectiva de Navidad, Galería Vértice, Oviedo.

1995

XII Premio de Grabado Máximo Ramos. Ferrol (la Coruña). / Flipart. Misuri Marcos, Madrid. / Premio de grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid.

1994

Tiempo interior. Galería Cuatro, València / XII Premio Penagos de Dibujo. Madrid, Sevilla. / Donacions d'obra gràfica a la Biblioteca Nacional. Madrid. / XI Premio de grabado Máximo Ramos. Ferrol (la Coruña). / II Premios Nacionales de Grabado, mención d'honor, Marbella.

1993

IX Premio de Grabado Máximo Ramos. Accésit. Ferrol (la Coruña). / Premio de Grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid. / LIV Exposición Nacional de Artes Plásticas de Valdepeñas. Valdepeñas.

1992

Galeria Vinatea, València.

1991

Los nombres del deseo, Galería Victor Martín, Madrid / VIII Premio de grabado Máximo Ramos. Ferrol (la Corunya). / *Artistas en su taller*, Galería Víctor Martín, Madrid.

Arco, Galería Víctor Martín, Madrid / Premio de Grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid. / Supermercado del Arte American Prints, Madrid, Barcelona / La I Bienal Internacional de Grabado, Orense. / *Llibres sense límit*, Palau del Marqués de Campos, València.

1990

Galería Dávila, València. / VII Premio de grabado Máximo Ramos. Ferrol (la Corunya). / Gráfica, Galería Término, Madrid. / Premio de Grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid. / Supermercado del Arte Americans Prints, Madrid, Barcelona, València / Colectiva. Galería Término, Madrid.

1989

Sala d'Exposicions d'Ibercaja, Saragossa. / VI Premio de grabado Máximo Ramos. Ferrol (la Corunya). / Premio de Grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid.

1988

IV Feria Inter-Arte. / Galería Punto i Galería Dávila, València. / Sala d'Exposicions d'Ibercaja, València. / *5 pintores valencianes*, Quart de Poblet. / IX Convocatòria d'Arts Plàstiques, Alacant. / *Mujer y Artes Plásticas*, Granada hoy. Granada. / VII Mini Print Internacional de Cadaqués, Cadaqués. / Hospital de Santes Creus, Barcelona. / Premio de Grabado Carmen Arozena, Galería Tórculo, Madrid.

1987

Museo de Albacete. / Sala Pablo Serrano, Terol. / *Pintors valencians contemporanis*, Torrent. / *És pintura*, Universitat d'Alacant. / *Plàstica valenciana contemporània*, Centre Municipal de Cultura, Alcoi. / V Premio de Grabado Máximo Ramos, Ferrol (la Corunya). / Premio de Grabado Carmen Arozena. Galería Tórculo, Madrid.

1986

Casa de España, Utrecht (Holanda). / III Premio de grabado Máximo Ramos, Ferrol (la Corunya). / *Plàstica valenciana contemporània*, la Llotja, València. / *7 imatges de Dona*, Cercle de Belles Arts, València. / *5 pintores valencianes*, Castell de Peníscola. / Inter-Arte, València.

1985

Sala d'Exposicions Caixa d'Estalvis de València, Albacete. / Instituto Español de Emigración, Ginebra (Suïssa). / Galeria Molinos de Viento, Amsterdam (Holanda). / Galeria La Perairie, Berna (Suïssa). / Sala Municipal d'Exposicions, Sisteron (França). / *Cinc pintores valencianes*, Ajuntament de Benidorm.

1983

I Biennial de Pintura Emilio Varela. Alacant. / XI Premio de Grabado Carmen Arozena. Galería Abril, Madrid.

1984

Galeria La Vela, Berna (Suïssa).

1982

Museo de Albacete. / Galeria del Palau, València. / Galeria del Montgó, Dénia.

1981

Lloc d'Art, Elx. / *Petit format*. Galeria Cànem, Castelló. / *L'art a l'escola*. València. / *Mostra d'art contemporani dels Països Catalans*, Vic.

1980

Galería Abril, Madrid / *Torre 1*, Torrent. / Exposició itinerant: *57 artistes i un País*, patrocinada por la Diputació Provincial de València. / *Art amnistia*, Sala Parpalló, València. / *Perspectiva 1980; L'última generació de la pintura valenciana*, Ajuntament de València. / *Pintores y escultores españoles por los derechos humanos*, Sala Tiépolo, Madrid.

1979

Galería Villacis, Murcia / Galería Cany, Lorca (Múrcia). / Galería Val i 30, València. / Bastida Llibres, Ontinyent. / Galeria La Naya, Alacant / Col·lectiva de gravats, Sala Tretze, València. / Premi Internacional de Dibuix Joan Miró, la Seu d'Urgell. / *57 artistes i un País*, Ajuntament de València. / *Petit format*, Galeria Cànem, Castelló. / VII Premio de Grabado Carmen Arozena, Galería Abril, Madrid.

1978

Caixa d'Estalvis Provincial d'Alacant, Ibi. / Llibreria Dona, València. / Galeria Viciana, València. / VI Premio de Grabado Carmen Arozena, Galería Abril, Madrid.

1977

Exposició inaugural de la Galeria Viciana, València. / Sala Tretze, València.

1976

Estudi d'animals, Galeria Orta, València. / Obra gràfica, Galeria Orta, València.

1975

V Biennal Internacional de l'Esport i les Belles Arts, Barcelona.

EDICIONS

Prima litera, revista literaria, any 1996. / *Reloj de arena*. Textos de Jesús Crescas y Gili Vertaux (75 carpetes de 8 gravats cada una), any 1988, / *València del color de Cristina Navarro*, (49 carpetes de 5 gravats cada una), any 1987, / *Capsa de somnis*, carpeta d'aiguaforts amb obres d'Alberola, Arcadi Blasco, Antoni Miró, Ramón Molina, Cristina Navarro i Blas Parra; tiratge de 75 carpetes de 6 aiguaforts cada una) any 1986. / *Ariadnes*, carpeta de serigrafies amb obres de María Montes, Cristina Navarro, Carmen Grau, Fuencisla Francés, Ángeles Marcos, Neus Sanfèlix i Ana G. Pan (120 carpetes de 7 serigrafies cada una), any 1985. / *Dues interpretacions estètiques de la ciutat de València*, Cristina Navarro i María Montes; patrocinada per l'Ajuntament de València (25 carpetes de 6 gravats cada una), any 1982. / *El gran Guerau*. (Conte) Autor: Josep Piera; il·lustracions: Cristina Navarro; col·lecció: «El conte del diumenge»; editorial Prometeo, any 1981. / *Cairell*, revista de literatura. Dibuixos: Cristina Navarro, any 1980. / *Los juegos del bañista*. Autor: Jesús Crescas; il·lustracions: Cristina Navarro; any 1979 (tiratge especial de 20 exemplars amb gravats originals firmats i numerats).

BIBLIOGRAFIA

2003: *Escultura valenciana del siglo XX*. Juan Ángel Blasco Carrascosa.

1998: *Pintura valenciana del siglo XX*. Manuel Muñoz, edit. Federico Doménech.

1994: *Bibliografía del arte gráfico*. Calcografía nacional / Donacions d'obra gràfica a la Biblioteca Nacional.

1988: *Estampas 1984-1985*, Calcografía nacional / *Quién es quién en la Comunidad Valenciana*. Vicent Garcia editors / *Arte Iberoamericano 1900-1990*, Ediciones cd Arte, Edicions UNESCO.

1986: Plàstica valenciana contemporània.

OBRES EN MUSEUS

Museo del Olivar y el Aceite de Baena (Còrdova): «El Mediterráneo, donde nace el olivo», tècnica mixta sobre paper, any 2013.

Palau de la Música (València): «Mi mundo», acrílic sobre llenç, any 2009.

Diputació d'Albacete: «Círculo de luz», acrílic sobre llenç, any 2007.

Museus de Vilafamés (Castelló): «Umbral», oli sobre llenç, any 1994.

Museus de Vilafamés (Castelló): «Recuerdos», oli sobre llenç, any 1987.

Diputació Provincial d'Alacant: «Sueños», oli sobre llenç, any 1987.

Casa de España, Utrecht (Holanda): «S/T», acrílic sobre taula, any 1986.

Museo de Albacete: «El cementerio marino», oli sobre llenç, any 1986.

Museu d'Albacete: «Recuerdos», acrílic sobre taula, any 1981.

Museu d'Elx: «Sisa», dibuix, any 1980.

CD

Destellos del porvenir, edita Ometeotl, any 2019.

Destellos del porvenir, edita Ometeotl, any 2017.

Recuerdos del pasado, edita Ometeotl, any 2013.

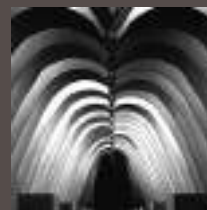
Mi mundo, edita Ometeotl, any 2009.

Círculo de Luz, edita Ometeotl, any 2007.

Evolución y síntesis, edita Ometeotl, any 2004.

PUBLICACIONS DE LA LLOTJA DE SANT JORDI

- 2013 1. ANTONI MIRÓ. L'Hospital Sueco-Noruec d'Alcoi.
2. 60 ANYS DE GEOMETRIA. Col·lectiva.
3. ARCADI BLASCO. A peu de forn.
- 2014 4. JOSEP RENAU. The American way of life.
5. TOMÀS FERRÁNDIZ. Temps de Guerra (1936-39).
6. ANTONI MIRÓ. El Vol del gat.
7. AURÈLIA MASANET. Trama i ordit de l'existència.
8. MIQUEL NAVARRO. La Mirada.
- 2015 9. MIQUEL CALATAYUD. Imaginari.
10. SEMPERE, sempre entre nosaltres. Col·lectiva.
11. ART VALENCIÀ. Col·lecció Martínez Guerricabeita.
12. ENRIC SOLBES. Una mirada nòmada.
13. A MIQUEL HERNÁNDEZ. Homenatge 50x50.
- 2016 14. ADRIÀ PINA. Política interna.
15. EN UN SILENCI QUIET. Col·lectiva.
16. ESTUDIS D'ART. Col·lectiva.
17. EL RESCAT DE LA PINTURA. Col·lectiva.
18. A. MIRÓ / M. NAVARRO. Costeres, ponts i xemeneies.
- 2017 19. MIRALLS DEL MIRACLE. El patrimoni industrial.
20. PER A JOAN VALLS. Papers i collages.
21. XAVIER LORENZO. La pintura.
22. FERRAN CABRERA I CANTÓ. 150 anys.
23. A MIQUEL HERNÁNDEZ. Setanta-cinc per setanta-cinc.
- 2018 24. ESPAIS AVANÇATS. Escola d'Art d'Alcoi.
25. ALEXANDRE SOLER. La imaginació desbocada.
26. CRESPO COLOMER. Passió per la fotografia.
27. RIGOBERT SOLER. L'exuberància del Mediterrani.
28. VICENT M. VIDAL I VIDAL. Mig segle d'Arquitectura.
- 2019 29. JOAN CASTEJÓN. Introspectiva, obra sobre paper.
30. S. VIANA / M. DÍAZ / L. PASTOR. Temps d'Art.
31. NOU PRESÈNCIES. Itineraris plurals.
32. POLÍN LAPORTA. La memòria del temps.
33. MANUEL BOIX. La Nau de Caront.
- 2020 34. A OVIDI MONTLLOR. Vinticinquances. Col·lectiva.
35. PACO SEMPERE / DAVID TRUJILLO. Temps d'Art.
36. AURORA VALERO. Ritme i estructura.
- 2021 37. ISABEL-CLARA SIMÓ. Pintura & Poesia.
38. FRANCESC JARQUE. La càmera i la vida.
39. P. CANTÓ / J. CREMADES / A. ALCARAZ. Temps d'Art.
40. D'UN TEMPS D'UN PAÍS. Col·lectiva.
41. ANTONI MIRÓ. Recent pintat.
- 2022 42. GRUP D'ELX. Col·lectiva.
43. PILAR SALA. De la natura a l'art.
44. ARJONES. D'un temps i un país.
- 2023 45. PASSIÓ PEL COL·LECCIONISME. Col·lectiva.
46. RAMON PÉREZ CARRIÓ. Les rodes de la memòria.
47. CRISTINA NAVARRO. Trajectòria

LLOTJA DE SANT JORDI

AJUNTAMENT D'ALCOI

TRAJECTÒRIA

Cristina Navarro

Alcói, 5 octubre – 26 novembre 2023

LLOTJA DE SANT JORDI

LLOTJA DE SANT JORDI

AJUNTAMENT D'ALCOI

CATEDRA
ANTONI MIRÓ
D'ART CONTEMPORANI
UNIVERSITAT D'ALCANTAR
AJUNTAMENT D'ALCÓI
AJUNTAMENT D'ALCÓI

GENERALITAT
VALENCIANA